

ሐግ፣ ጸጋና ጽድቅ

«እስመ ኢራት በሙሴ ተወህበት ለነገ ጸጋሰ ወጽድቅ በኢየሱስ ክርስቶስ ኮነለን።»
«ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበርና፤ ጸጋና ጽድቅ ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነልን» ፤ ዮሐ.፡፲፡፲፭፡፡

UC 44/4-1 22 2
 0711 0711A
 2-77/20069.90
 2-77/20069.90

ርእስ	ገጽ
ምዕረግ	5
መግቢያ	7
መግቢያ	8
የዕረፍ ለገጽ ሕግ	
1.1 ሕግ ምንድን ነው?	10
1.2 ዓላማ ያለው ሕዝብ	10
1.3 የቃል ባላን ቃላት	12
1.4 ንግሥት በሕግ ይታወቃል	12
1.5 ሕግ ተፈጻሚ ባይሆን	14
1.6 ሕግ ለሚከተሉት ሁኔታዎች ያገለግል ነበር	16
1.7 ሕግ ሁሉ ለሕግ ዋጋ አለው	18
1.8 ለገጽም ይደቅ የለም	18
1.9 ፊደል ይገደላል	19
1.10 ሕግ ባያጸድቅም ለገጽ ለልተሻረም	21
1.11 በሌላውኛ በህይወት መካከል የነበረው የጥል ግድግዳ	23
1.12 ቀርበው የነበሩት	24
1.13 ርቀው የነበሩት	26
	27
ዕረፍ ሁለት ትምህርት ድረጃ	
2.1 መጻን (ድረጃ) ማለት ምን ማለት ነው	28
2.2 የዘለቃለም ሕይወት	28
2.3 ሕይወት ተገለጠ	29
2.4 ለምን ተገለጠ?	29
2.5 ስለ ዘላለም ሕይወት የአባቶች ምስክርነት	30
2.6 የእግዚአብሔር ቀጣ	33
2.7 ፍጥረታችን	33
2.8 የንግሥት ለገገብ	34
2.9 ንግሥት ምንድን ነው?	34
2.10 ንግሥት ለገገት ገባ?	35
2.11 እግዚአብሔር ተፈጣ	35
	37

2.12. የቀጣዩ ቃል.....	37
2.13. ገጠላት በአግዚአብሔር ፊት እንዴት ይታያል?.....	38
2.14. የሰው ልብ በአግዚአብሔር ፊት ምን ይመስላል?.....	38
2.15. የሰው ጽድቅ በአግዚአብሔር ፊት ለታይ.....	40
2.16. ታዲያ ሰው እንዴት ሊደን ይችላል?.....	42
2.17. ለአብርሃምና ለዘፋ የተገነጠው የተስፋ ቃል.....	43
2.18. የተሰፋው ቃል ለይስሐቅ ተገነጠ.....	44
2.19. የተስፋው ቃል ለያሳቅብ ተገነጠ.....	46
2.20. ይህ ዘር ጌታችንን ሊያስብ ከርስቶስ ነው.....	47
2.21. ሊያስብ ከርስቶስ እንዴት ነው ያዳሃን?.....	48
2.22. የአንስታት መሥዋዕት ገጠላትን ማስወገድ አለመቻሉ.....	49
2.23. ታዲያ ለአግዚአብሔር በምን ደስ ሊለው ይችላል?.....	50
2.24. ሊያስብ ከርስቶስ ለምን በግ ተባለ?.....	51
2.25. ቤዛ ብዙኃን.....	52
2.26. ከቀጣዩው አንድናለን.....	53
2.27. የአግዚአብሔር ዳኝነት (የአግዚአብሔር ፍርድ) ፍጹም ነው!!.....	54
2.28. የአግዚአብሔር ፍቅር ፍጹም ነው!!.....	54
2.29. መዳን በሌላ በጣም የለም.....	55
2.30. በክርስቶስ ሊያስብ በሆነው ቤዛነት በኩል.....	57
የዕረፍ የሰት ጽድቅ	59
3.1. ጽድቅ ምንድን ነው?.....	59
3.2. የሊያስብ ከርስቶስ ጽድቅ.....	61
3.3. ሊያስብ ከርስቶስ በሰው ልጅነቱ ሲታይ.....	62
3.4. ሕግን ልፈጽም መጣሁ.....	64
3.5. ሕግ በሁለት መንገድ ይፈጸማል.....	65
3.6. የአግዚአብሔር ጽድቅ ያለ ሕግ ተገልጿል.....	66
3.7. ሥራችንን ሳይሆን እምነታችንን ጽድቅ ሆኖ ተቋጥሯል.....	67
3.8. በእኛ የሕግ ተአዛዝ ይፈጸም ዘንድ ገጠላትን በሥጋ ኩነት.....	70
3.9. ደጋው በእምነት ሊደናገድ.....	72
3.10. ለአግዚአብሔር ጽድቅን ማሳየት ይፈልጋል.....	72
3.11. በፍቅር የሚሠራ እምነት.....	75
3.12. ለራሱ የአግዚአብሔር የፍርድ መንገዶች.....	84
3.13. ግጥም.....	

ምስጋና

ከልጅነቴ ጀምሮ መንገድ እየመራ ላሳደግኝና ከስምንት ዓመቱ ጀምሮ ከእናት ከአባቱ ስለይነ አባትም እናትም ሆኖ ለተቀበልኝ፤ የኔን አስቸጋሪ ጠባይ ታግሦ ለተሸከመኝ፤ ብቻዬን ስሆን ላልተለየኝ፤ ሁሉም ሲሸሸ ከእኔ ጋር እንድ ብቻውን ቆሞ ለቀረው እውነተኛ ወዳጄ፤ ተስፋን ራሴን ለጥላብኝ ለአባቴና ለእምላኬ ለአግዚአብሔር ከብር ምስጋና ይሁን አሚን!

ከፊደል ጀምሮ በዚህም በቅኔ፤ በእጽዳምና በዝማሬ መዋሰድ ቤት የሚሰጠውን መንፈሳዊ ትምህርት ያስተማሩኝን የገጠራቱ ቤተ ክርስቲያን መምህራናችን፤ በመጽሐፍ ቅዱስና በሥነ ምግባር ትምህርት የረዱኝን የሰዋሰው ብርሃን ቅዱስ ጳውሎስ መንፈሳዊ ኮሌጅ መምህራንንና ሌሎች በወንጌል አገልግሎት የተሰማሩ አገልጋይ ወንድሞቼን አመሰግናለሁ፤ እንዲሁም በምክርና በርዳታ ካጠገቤ ያልተለየኝን በኢትዮጵያ የሚገኘውን ሊቀ ትጉሃን ዚዳነ ማርያምን እና ይህን መጽሐፍ በማረም የተሳተፉትን መምህራን ወንድሞች በአግዚአብሔር ስም አመሰግናለሁ፤ በመጨረሻም በሰሜን አሜሪካ በቻርለት ከተማ የሚገኘውን ወንድሜን መላክ ሕይወት መሪጌታ ሠናይ ስንኸውን አመሰግናለሁ።

ማታሰቢያ

በስዋሰው በርዋን ትግል እውሰብ መገላለፅ ኮለይ የኢትዮጵያ
የድልድና አስተማሪ ለስነተ ለገዛተር የግን ገብረ ግርድሮና የቅድስት
ሥላሴ መገላለፅ ኮለይ የትምህርተ ፍለት መምህር ለሆነት ለመምህር
ተሾመ ዘራሁን ይሁንልኝ።

● 小

በዙዎቻችን ደግሞ ትክክለኛውን ነጻ የሚያወጣውን የአግዚአብሔርን ቃል በሰማግኘታችን፤ ከጎጠላታችን ለማምለጥ ከአግዚአብሔር ቃል ውጪ የሆኑ ወይም የተሳሳቱ መንፈሳውያን እንቅስቃሴዎችን የምናደርግ፤ በምናደርጋቸው እንቅስቃሴዎቻችን የጎጠላት ስርዐትን ለማግኘት የምንሞክር፤ ነገር ግን እንቅስቃሴዎቻችን ደጋግመን በናደርጋቸውም እውነት ስለ ሊለባቸው፤ እርካታ እና መንፈሳዊ ዕረፍት አይሰጡንም፤ እውነተኛ ነጻነት ስለ አላገኘን እስከ አሁን ድረስ የምንቅበዘበዝ እና በጎጠላታችን የምንኖር ሆንን ሳለ፤ አግዚአብሔርን የምናመልክ ሰዎች ነን።

በሌላ በኩል “ኢየሱስ አድናኛል፤ ጎጠላት ብንሠራም መፍናችንን አይከለክለንም፤ ኢየሱስ ነጻ ሰላወጣን በጎጠላታችን እንጠየቅም። በሚል የሰላተት ትምህርት ከንከላ ዕርቀን የጎጠላት ባሪያዎች ሆነናል። “የክርስቶስ ተከታዮች ነን” እያልን ከቅድስና የራቅን፤ የአግዚአብሔርን ቃል አንደ መዝናኛ ንግግር የምናዳምጥ ምስኪኖች እለን። በመጽሐፍ “የእውነትን ዕውቀት ከተቀበልን በኋላ ወደን ጎጠላትን በናደርግ ከእንግዲህ ወዲህ ስለ ጎጠላት መሥዋዕት አይቀርልንምና የሚያስፈራ ግን የፍርድ መጠበቅ ተቃዋሚዎቻችንም ሊበላ ያለው የአሳት ብርታት አለ” የሚለውን ቃል የረሳነው ብዙዎች ነን፤ ዕ.በ.10+26-27።

ከላይ የዘረዘርናቸውን ነገሮች የመሳሰሉት ምክንያቶች ሁሉ ጎጠላት የፈጠረብን ጭንቀቶች ናቸው። እነዚህ ምክንያቶች የበለጠ ጎጠላተኛ ያደርጉናል እንጂ እውነተኛ የሕሊና ዕረፍት ወይም የጥፋት ዕርነትን ሊሰጡን አይችሉም።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እውነተኛውን የጎጠላት ነጻነት የምንጎናጸፈው በምን አንደ ሆነ ግልጽ በሆነ ቋንቋ ተናግሯል። እንዲህ ሲል፤ “እናንተ በቃሴ ብትኖሩ በእውነት ደቀ መዛሙርቱ ናችሁ፤ እውነትንም ታውቃላችሁ እውነትም ዐርነት ያወጣችኋል” ፤ ዮሐ. 8-31። ስለ ባርነት ግንዛቤ ላልነበራቸው የአብርሃም ልጆች ሲናገር፤ “ጎጠላትን የሚያደርግ የጎጠላት ባሪያ ነው። እንግዲህ ልጄ ዐርነት ቢያወጣችሁ ዐርነት ትወጣላችሁ” አላቸው፤ ቀ. 34-37።

ኢየሱስ ክርስቶስ በርግጥ አሁን በሕይወታችን አስሮ ከያዘን ጎጠላት ነጻ ያወጣናል፤ ለጎጠላታችን ምክንያት በማቅረብ፤ ለአእምሮአችን እየነገርነው ጊዜያዊ ዕረፍት ያገኘን ቢመስለንም፤ ነፍሳችን ግን አሁንም ጩኸቷን እላቋረጠችም። በነጻነት ወደሚያኖረው የወልደ አግዚአብሔር ከብር ለመድረስ እውነቱን ማወቅ የግድ ነውና፤ እነሆ እውነቱ!!!

ምዕራፍ አንድ
ሕግ

1.1. ሕግ ምንድን ነው?

“ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበር። ጸጋና ጽድቅ ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆኑ፤ ዮሐ. 1+17።

ሕግ ተቀጣዩ ሙሴ

ሙሴ ከሌዊ ዘር የተወለደ፤ እስራኤላዊ ሰው ነው፤ ከዕብራውያን ዘር የሚወለዱ ወንዶች ሁሉ እንዲገደሉ ወይም በባሕር እንዲጣሉ፤ በታወጀበት ዘመን ተወለደ፤ በተወለደ በሦስተኛው ወር ወደ ባሕር ተጣለ፤ አግዚአብሔር ግን የተንከብሩትን ጥበብ ከንቀ በማድረግ፤ ሙሴን ከጥፋት አዳነው። የፈርዖን ቤት ልጅ ወደ ባሕር ስትወርድ በሳጥን ሆኖ አገኘችው፤ ልጅም ይሆናት ዘንድ ወደ ቤተ መንግሥት እስከገባችው። በፈርዖን ቤት ለሙሴ ሞግዚት ሲፈለግ እናቱ እንደ ሞግዚት ሆና እንድታሳደገው ተጠራች፤ ዘፀ. 2+1-10።

ይህ የአግዚአብሔር ጥበብ ነው። ሙሴ ወዲያው እንደ ተወለደ ወደ ባሕር አልተጣለም፤ የፈርዖን ልጅ ወደ ባሕር የምትመጣበትን እና ሙሴ የሚጣልበትን ጊዜ አግዚአብሔር ስለሚያውቅ ሦስት ወር በሥውር እንዲቀመጥ አደረገ። ሌላ ሰው አግኝቶ ሊወስደው ይችል ነበር፤ ነገር ግን፤ በፈርዖን ቤት መንግሥት ውስጥ እንዲያድግ፤ ሁሉንም እንዲያስተውል፤ በእስራኤልና በግብጻውያን መካከል ያለውን ሰፊ ልዩነት እንዲመለከት የፈርዖን ልጅ እንድትወስደው ተደረገ።

በሙሴ የአስተዳደግ ታሪክ ውስጥ ሌላም የአግዚአብሔርን ጥበብ እናስተውላለን። ሙሴ በግብጻውያን እጅ አድጎ ቢሆን ኖሮ፤ የግብጻውያንን አማልክት በመለማመድ፤ ከዕብራውያን ተስፋ ሩቅ ሆኖ በቀረ ነበር። አግዚአብሔር ግን እናቱን በምሥጢር እናቱ መሆኗ ሳይታወቅ ሞግዚት ሆና እንድትቀጠር አደረገ፤ ዘፀ.2+8። እርሷም የእናትነት ፍቅሯን እየሰጠችና ጡቷን እያጠባች አሳደገች፤ ሙሴ የእናቱን ጡት እየጠባ፤ የአብርሃምን፤ የይስሐቅንና የያዕቆብን ተስፋ እየተማረ አደገ፤ በሌላ በኩል የፈርዖን የልጅ ልጅ ተብሎ ስለሚታወቅ፤ ለንጉሥ ልጅ በሚገባ ከብር በንክብካቤ ኖረ፤ ነገር በፈርዖን ቤተ መንግሥት፤ አስተዳደጉ በክብር ይሁን እንጂ፤ ልቡ ከጉስቋላ ወገኖቹ ከዕብራውያን ጋር፤ እምነቱ እንደ አምላክ፤ ተስፋው የአብርሃም የይስሐቅና የያዕቆብ ተስፋ ነበር። ይህም ተስፋ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

«መሴ ከተወለደ በኋላ፣ ወላጆቹ የሚረ ሕግን መሆኑን አይተው በእምነት ሦስት ወር ሸሽተዋል፤ የንጉሥንም ዐዋጅ አልፈናቸው። መሴ ካደገ በኋላ የፈርዖን የልጅ ልጅ እንዳይባል በእምነት እምቢ እለ፤ ከግብጽም ብዙ ገንዘብ ይልቅ ስለ ከርስቶስ መነቀፍ ለጅግ የሚበልጥ ባለ ጠግነት እንዲሆን አስቦአልና ለጊዜው በጎጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራ መቀበልን መረጠ፤ ብድራቱን ትኩር ብሎ ተመልከቶአልና። የንጉሡን ቀጣ ሳይፈራ የግብጽን አገር የተወ በእምነት ነበር፤ የማይታየውን እንደሚያየው አድርጎ ጸንቶአልና። ዕብ. 11:23-27። ተብሎ ተጽፎለታል።

በቤተ መንግሥት በክብር ያደገ ሰው፣ ወደ ታች ወርዶ መከራ ለመቀበል የሚፈቅድ ምን ዐይነት ሰው ነው? በፈርዖን ዘንድ ያለ እግባብ በግፍ የሚሰበሰብ ብዙ ገንዘብ እለ፤ መሴ የዚያ ገንዘብ ባለቤት መሆን ይችላል፤ በዚህ ዐይነት ብልጽግና የሚገኘው ደስታ ግን ጊዜያዊ መሆኑን ተገነዘበ፤ ብዙ ገንዘብ ይዞ የሚጫነት፣ መብላት አቅቶት የሚራብ እለ፤ ብዙ ገንዘብ በሰው ፊት ከብርን ይሰጣል እንጂ፣ ጤናና ሰላምን፤ እንዲሁም ደስታን እንደማይሰጥ ብዙ ሀብታሞች ይመስክራሉ። መሴ የእምነት ሰው ነው። በብልጽግና ስም እየተከበሩ ደስታን ዐጥቶ ከመኖር ይልቅ በክርስቶስ ስም መነቀፍንና ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራ መቀበልን ምርጫው አደረገ። እንዲህ ዐይነቱ ውሳኔ የእምነት ሰዎች የሚወሰኑት ውሳኔ ነው።

መሴ በእምነቱ ያየውን ተስፋ ለማግኘት ግብጽን ለቆ ወጣ፤ በማያውቀው አገር የበግ አረኛ ሆኖ ተቀጠረ፤ በሐሰት የብዙ ሕዝብ አለቃ ከመሆን አውነትን ይዞ የበግ አረኛ መሆን ሕሊናን የሚያሳርፍ ነገር ነው። በዚያም ሳለ ተስፋ ያደረገው እምላክ ተገለጠለት፤ ባለ ተስፋውን ሕዝብ ከግብጽ እንዲያወጣ ታላቅ ኃላፊነት ተሰጠው። እግዚአብሔር በእምነታቸው የተፈተኑትን ያምናቸዋል፤ እርሱ የሚሸመውም በሀብትና በጥበብ የከበሩትን ሳይሆን በሕሊናቸው የበለጸጉትን ነው «አሁንም ና፤ ሕዝቤን የእሥራኤልን ልጆች ከግብጽ ታወጣ ዘንድ፣ ወደ ፈርዖን አልካለሁ» አለው፤ ዘፀ. 3:10 ።

ነጻ ለማውጣት፣ አስቀድሞ ነጻ መውጣት ያስፈልጋል፤ መሴ አስቀድሞ ከግብጽ ወጣ፤ ከዚያ ሌሎችን ከባርነቱ ነጻ ለማውጣት ተመሳሳሪ። እኛም አስቀድመን ከጎጢአትና ከባዕድ ነገሮች ነጻ መውጣት እለብን ከዚያም ነጻ ለማውጣት እንሳካለን። እግዚአብሔር ነጻ ያለውጠትን ነጻ አውጭ እያደርግም። እርሱ ተልእኳቸውን በትክክል

የሚፈጽሙትን አስቀድሞ በልዩ ልዩ መንገድ እየፈተነ ያሳድጋል። መሴም ከተፈተኑት እንዲ ነው። በከፍታዎች ማለት በግብጽ ሀብት፣ በሥልጣን፣ ከሰው በሚገኝ ክብር፣ በዝቅታዎች ደግሞ በሰደት፣ በውሃ ጥም፣ በበግ ጠባቂነት በብቸኝነት ተፈትኗል። መሴ ከእነዚህ ሁሉ ምድራውያን ጣጣዎች ነጻ የወጣ ነበር፤ እንዲህ እንዲሆን ያደረገው፣ በክርስቶስ ያለው እምነት ነው፤ የእግዚአብሔር ሰው ብርቱ የሚሆነው በእምነት ነው፤ ዘፀ. 3:1-12።

1.2. ዐላማ ያለው ሕዝብ

እስራኤል ተብለው የሚታወቁት ሕዝብ በአራት ስዎች ይጠራሉ። በዘር ዕብራውያን ይባላሉ፤ የኤቦር ልጆች በመሆናቸው። [ዕብራዊ] ዘፍ. 10:21፤ በመንግሥታቸው ስም አይሁድ ይባላሉ። [ይሁዳ] ዘፍ. 49:8-11፤ በራሳያቸው ወይም በዐላማቸው እስራኤል ይባላሉ፤ [እስራኤል] ዘፍ. 32:28፤ በሀገራቸው ስም ደግሞ ጽዮናውያን ይባላሉ፤ [ጽዮን] [ሳሙ. 5:7] መዝ. 74:2፤

እስራኤል እግዚአብሔር የተለየ ሕዝብ ነው። የእግዚአብሔርን ህልውና፣ ፍርዳንና አገዛዙን ለመግለጥ የተመረጠ፤ ለዓለም ተልእኮ ያለው ሕዝብ ነው፤ የዓለም ሐዋርያ የሆነው ይህ ሕዝብ «የካህናት መንግሥት» ተብሎ ይጠራል። እንደ መንግሥት በሙሉ ካህን የሆነበት የሰማይን እምላክ መንግሥት የሚወክል ሲሆን፣ ለዓለም ሁሉ እግዚአብሔር ሊያደርግ ያለበውን የተሸከመ ዘር ነበር። እግዚአብሔር ለዓለም ያለው ዐላማ፣ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የጽድቅና የዘላለም መንግሥት መመሥረትና ዓለምን በእርሱ መጠቅለል ነው፤ ኢፌ. 1:10።

«አሁንም ቃሊን በአውነት ብትሰሙ፤ ኪዳንንም ብትጠብቁ፤ ምድር ሁሉ የእኔ ናትና ከእኩዛብ ሁሉ የተመረጠ ርሰት ትሆኑልኝላችሁ፤ እናንተም የካህናት መንግሥት፤ የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኝላችሁ፤ ዘፀ. 19:5-6፤ ዘሌ. 20:26። ስለዚህ እስራኤል የተባለው ሕዝብ የካህናት መንግሥት፤ እግዚአብሔርን ለማገልገል የተቋቋመ የእግዚአብሔር መንፈሳዊ ተቋም ነው።

1.3. በመሴ በኩል የተሰጠ የቃል ኪዳን ቃላት

እግዚአብሔር ርስቱ ለሚለው ሕዝብ ከእኩዛብ የሚለዩበትን ሕግና ሥርዐት በመሴ በኩል ሰጠ፤ ለሕዝቡ የተሰጡት ጠቅላላ ሕጎች

ሰድስት መቶ ዐሥር ሲሆኑ፤ የቃል ኪዳን ቃላት ግን አሥር ብቻ ናቸው።
አግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ኪዳን ያደረገው በእነዚህ ዐሥር ቃላት
መካከለኛነት ነው። ስለዚህ የብሉይ ኪዳን መሠረት እነዚህ ዐሥር ቃላት
ናቸው ዝርዝራቸው በፀዘለት ም. 20፡1-17 ይገኛል።

«አግዚአብሔርም ሙሴን በእነዚህ ቃላቶች መጠን ከአንተና
ከአስራኤል ጋር ቃል ኪዳን አድርጋልሁና እነዚህን ቃላቶች ጸፍ አለው።...
በጽላቶቹም አሥሩን የቃል ኪዳን ቃላቶች ጻፈ» ይላል፤ ዘፀ. 34፡27-28።

ሕጎቹ ሲሰጡ በታላቅ ክብር ነው፤ አግዚአብሔር በተራራው
ላይ ተገልጦ፤ እነዚህን ቃላት በድምፅ ሲናገር፤ ሕዝቡ ሁሉ ሰማተዋል።
በዚያ ቀን ከምድር እስከ ሰማይ ድረስ የሚነድ አላት፤ አጅግ የበረታ ቀንደ
መለኮት፤ የመሬት መናወጥ፤ መበረቅ እና ነገድጓድ፤ ጢስና ከባድ ደመና
ታይቷል፤ ዘፀ. 19፡7-20። እነዚህ ሁሉ ሁኔታዎች የአግዚአብሔርን ክብር
የሚገልጡ ናቸው።

የቃል ኪዳን ቃላቶች አጅግ ጽኑ ከመሆናቸው የተነሣ፤ በድንጋይ
ጽላት ተጽፈው በታበት ውስጥ ተቀመጡ፤ ዘፀ. 32፡15፤ 40፡20።
የጎጠላት ስርዐት የሚደረግበት ጊዜ ደም የሚፈሰው በእነዚህ የቃል
ኪዳን ቃላቶች ላይ ነበር። የቃል ኪዳን ቃላቶችን የሚከድን የስርዐት
መከደኛ የሚባል ከዳን በታቦቱ ላይ አለ፤ ደሙ የሚፈሰው በዚያ ላይ
ነው፤ ዘሌ. 16፡14። ቃላቱ እስከ ደም ድረስ ዋጋ የሚያስከፍሉ
መሆናቸውን እንግራለን። አግዚአብሔር በደመና አምሳል ኩብሩን
የሚገልጠውም ዐሥሩን ቃላት በከደነው የስርዐት መከደኛ ላይ ነበር።

«እኔ በስርዐቱ መከደኛ ላይ በደመናው ውስጥ አታያለሁ።፤ ዘሌ.
16፡2። አግዚአብሔር በቃሉ ቃል ኪዳን ያደርጋል፤ ቃሉ ለከንቱ የተነገረ
ባለመሆኑ፤ ሁልጊዜ በቃሉ ላይ ትኩረት ያደርጋል። በዚህ ምክንያት
ክብሩንና መገኘቱን የሚገልጠው ዐሥሩ ቃላቶቹ ባሉበት ታቦት ላይ ነበር፤
ቃላቶቹን ካላከበርን «አግዚአብሔርን አከብራለሁ» ብንል ውሸተኞች
እንሆናለን። ቃላቶቹ የአግዚአብሔርን አምላክነት፤ ታላቅነት፤ ቅዱስነት፤
ደግነትና ሥልጣን ያመለክታሉ። ከዚህ የተነሣ የአሥራኤልን ልጆች
የሕይወት ዋጋ ሲያስከፍሉ ኖረዋል። ሕጎቹ ቅዱሳት ናቸውና፤ ሁሉም
የአግዚአብሔርን ቅዱስነት ያመለክታሉ።

ሌሎች ሰድስት መቶ ሕጎች የመጡት በዚህ ዐሥር የቃል ኪዳን
ቃላት ላይ ተመሥርተው ነው። ለምሳሌ የለበተዳደር ሕጎች፤ የአመጋገብ
ሕጎች፤ የንጽሕና ሕጎች፤ የጋብቻ ሕጎች፤ የሥራ ሕጎች፤ የክህነት ሕጎች።

የመሥዋዕት አቀራረብ ሕጎች፤ የዐሥራት፤ የመባና የሰጠታ ሕጎች... ወዘተ
ናቸው። አግዚአብሔር የቃል ኪዳን ቃላቶች ብሎ የሚጠራቸው ግን
ዐሥሩን ቃላት ብቻ ነው።

ቃል ኪዳን «ብሉይ ኪዳን» በመባል ይታወቃል ይህም በሙሴ
ተቀባይነት በአግዚአብሔርና በአስራኤል መካከል የተደርገ ውል ነው።
ውሉ [ኪዳን] በአንስላት ደም ተመረቀ «ሙሴም ደሙን ወስዶ ስሕዝቡ
ላይ ረጨው በዚህ ቃል ሁሉ አግዚአብሔር ከአናንተ ጋር ያደረገው የቃል
ኪዳን ደም እንሆ አሌ፤ ዘፀ. 24፡8፤ ዕብ. 9፡18።

ሐዋርያው ዮሐንስ «ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበር» በማለት
ያስታወሰው ከዚህ በላይ ባጭሩ ያየውን ታሪክ ነው።

1.4. ጎጠላት በሕግ ይታወቃል፤ ሮሜ 3፡20።

ሕግ በሙሴ አማካኝነት ከመሰጠቱ በፊት፤ ሁለት በሰው ላይ
የሚኖሩ ነገር ግን በግልጽ ያልታወቁ ነገሮች ነበሩ፤ እነርሱም አንደኛው
ጎጠላት ሲሆን፤ ሁለተኛው ደግሞ ሞት ነው። በአንድ ሰው ምክንያት
ወደ ዓለም የገባው ጎጠላትና በርሱም ምክንያት በሰው ላይ የተላለፈው
የሞት ፍርድ ተረስቶ ነበር። በጥቂት የአግዚአብሔር ሰዎች በመንፈስ
[በሕግ ልቡና] አንጂ፤ ጎጠላት በዓለም ላይ መኖሩ አይታወቅም ነበር።
ጎጠላት ከአዳም ጀምሮ በሰው ዘር ሁሉ ያለ መርገም ነው፤ ነገር ግን
ጎጠላት፤ «ጎጠላት» መሆኑ አይታወቅም ነበር። ምናልባት ባህልና ልማድ
ሆኖ ተጣብቆ ላይታወቅ ይኖር ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህን ሲያስረዳ
እንዲህ ይላል።

«በእነዚህ ምክንያት ጎጠላት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ፤
በጎጠላትም ሞት፤ እንደዚሁም ሁሉ ጎጠላትን ስላደረጉ ሞት ለሰው
ሁሉ ደረሰ፤ ሕግ እስከ መጣ ድረስ ጎጠላት በዓለም ነበረና ነገር ግን ሕግ
በሌለበት ጊዜ ጎጠላት እይቁጠርም፤ ነገር ግን በአዳም መተላለፍ ምሳሌ
ጎጠላትን ባልሠሩት ላይ እንኳ፤ ከአዳም ጀምሮ እስከ ሙሴ ድረስ ሞት
ነገሠ፤ ሮሜ 5፡12-14።

ጎጠላት፤ «ጎጠላት» ሲሆንም ከለመታወቁ የተነሣ፤ ጎጠላት
ሆኖ እይቁጠርም ነበር። ሙሴ ሕግን አስከቀበል ድረስ ጎጠላት
ባለመቁጠሩ ሞት ነግሦ ኖረ። ማለት በአያንዳንዱ ጎጠላቶች ላይ የሞት
ፍርድ ነበር፤ ችግሩ ግን፤ ለለመታወቁ ነው። አንዳንድ ጊዜ በጅምላ
የሚፈጅ ወረርሽኝ በዓለም ላይ በተደጋጋሚ ሲከመት ይታያል፤ እናም
የበሽታው ዐይነትና መድኃኒቱ እስኪገኝ ድረስ በዙ ሰው ያልቃል።

የአንድን በሽታ መድኃኒት ለማግኘት መጀመሪያ የበሽታውን ዐይነት ማወቅ የግድ ነው።

ሕግም ሥራው ይኸው ነው። ሕግ የዓለምን በሽታ ገለጠው በዓለም ላይ ሰውን የሚፈጅ ጎጂነት የሚባል በሽታ አለ፤ ይህን የሚገልጥልን ሕግ ነው። ለዓም በሽተኛው ሁሉ መድኃኒት ለማግኘት መዳን አለበት። አሁን በሕግ ምክንያት በሽታው ተግኝቷል፤ መድኃኒቱም ተግኝቷል አርሱም ሊያሰሱ ከርሱቶስ ነው። ሕግ በሽታን ያሳውቃል ለንጂ መድኃኒት ላይሆንምና ከርሱቶስን ማግኘት የበሽታው ተጠቂ የሆኑ ሁሉ ግዴታ ነው፤ አለበለዚያ መዳን ላይቻልም።

ሕግ በደብረ ሲና ተራራ ላይ ሲሰጥ ጎጂነትና ሞት ተገለጡ፤ ሕግን ከተራራው የሰሙ ሰዎች ጎጂነታችንና ሞታቸውን የሚጠብቁ ነበሩ። «አታምልኩ» ተብሎ ከመነገሩ በፊት ባልድ ለምልኮ በዓለም ላይ ነበር፤ ሰርቆት፣ ዝሙት፣ ግድያ፣ ምት፣ በሐሰት መመስከር ነበሩ፤ ነገር ግን ጎጂነት ሞትን የሚያስከትል መሆኑ ተረሰቀ ነበር። የጎጂነት መገለጥ ማለት ለያዘግጁ ሰው ሕትን ሲሰማ በውስጡ ያለውን ጎጂነትና ለየፈጸመ ያለውን ርክብት ይገነዘባል ማለት ነው።

ጎጂነት በሕግ ሲገልጥ አንዴት አንደ ሆነ ለመረዳት አንድ ምሳሌ ለንመልከት፤ አንድ ቤት፤ መስኮት ወይም ቀዳዳ [የተከፈተ ሰፍራ] ሲኖረው ፀሐይ በርሱ በኩል በምትዞር ጊዜ ጨረር ወደ ቤት ይገባል፤ በጨረሩ ውስጥ ትኩር ብልን ብንመለከት ጥቃቅን አባራ መሰል ብናሞችን ለንመለከታለን። ጨረሩ ወደ ቤት ከመግባቱ በፊት ለነዚህን ብናሞች ማየት አንችልም ነበር። አሁን ግን በጨረሩ ምክንያት ብናሞችን ማየት ቻልን። ሕት ለትመኝ ባላለ ምትን ባለውቅሁም ነበር። ይላል፤ ሮሜ 7:8።

ሕግም ለንዲሁ ነው፤ ሕግ ከመምጣቱ ወይም ሕግን ከመስማታችን በፊት ምት፣ ዝሙት፣ ሰርቆት ወዘተ ጎጂነት መሆኑን ለናውቅም ነበር። ጎጂነት መሆኑን ልባችን ቢነግረን ለንኳ መንፈሳዊ ሞትን የሚያስከትል መሆኑን ለናውቅም ነበር። በዚህ ምክንያት ሞት ነግሞብን ኖረ። አሁን ግን ሕግ በደብረ ሲና ሲሰጥ ጎጂነት ለንዳለብንና ሞትም ለንደሚገባን ተገነዘብን። በሕግ ጨረርነት የተሰወረውን ጎጂነታችንን ዐወቅነው፤ ታዲያ ጨረሩ አባራውን ለንደማያስወግደው ሁሉ ሕግም ጎጂነትና ሞትን ለያስወግድም። ጎጂነትና ሞትን የሚያስወግደው ሌላ መሆኑን ይጠቀሙናል ለንጂ። ሕግ ወደ ከርሱቶስ

የሚያመጣ ሞግዚታችን ነው። የተባለውን ስናነብ ሕግ መድኃኒት ከርሱቶስን የሚጠቀሙን ለንደ ሆነ ለንረዳለን። ጎጂነትን የሚያስወግደው አርሱ ነውና።

ስለ ሕግና ስለ ጎጂነት ይበልጥ ለመረዳት ሌላ ምሳሌ ለናንግዛ ማንኛችንም በጠዋት ተነሥተን ወይም ሰው ወደሚለበሰበበት ሰርግ፤ ልቅሰና ማኅበር ለመሄድ በምናስብ ጊዜ ሰውነታችንን፤ ፕሮላቸንንና ፈታችንን በመስታወት መፈተሽ የግድ ነው። ወደ መስታወቱ በምትቀርብበት ጊዜ መስታወቱ በሰውነታችን ላይ ያለውን ለድፍ ያሳየናል ለንጂ ለያስወግድልንም፤ ማድረግ ያለብን በውሃ መታጠብ ነው፤ ለድፋችንን የሚያስወግድልን ውሃው ነው። መስታወቱ ወደ ውሃ ይመራናል።

ሕግም ለንዲሁ ነው ለንደ መስታወቱ በሐሳባችን፤ በንግግራችን፤ በሥራችን ያደረግነውን ስሕተትና በደል ያሳየናል፤ በለንደዚህ ዐይነት ነውር ሆነን ከትዳሱ ለግዚህኩኤር ጋር ከመላእክቱና ከትዳሱ ጋር ንብረት ማድረግ ለንደማንችልም በሐሊናችን ያስገነዝባናል። ከለግዚህኩኤር ጋር ንብረት የማንፈልግ ከሆነ ነውራችንን ማስወገድ አለብን። ንብረቱን ካልፈለግነው ግን በዚያው ከነውራችን መኖር ለንችላለን፤ የሚጠብቁን ግን ጥፋት ነው ሕግ ነውራችንን በግልጥ ያሳየናል ለንጂ፤ ነውራችንን ለያስወግድልንም። ነውራችንን የሚያስወግደው የሊያሰሱ ከርሱቶስ ደም ብቻ ነው። ሊያሰሱ «የዓለምን ጎጂነት የሚያስወግድ የሕግዚህኩኤር በግ» ነውና፤ ስለዚህ ሕግ ወደ ከርሱቶስ የሚመራ መስታወታችን ነው።

1.5 ሕት ተፈጽሟ ባይሆን

«የሞት መውጋያ ጎጂነት ነው፤ የጎጂነትም ኃይል ሕግ ነው። ሞት በሰው ላይ የሚነግሠው በመጀመሪያ ሰውን በጎጂነት ከወጋ በኋላ ነው፤ የተወጋ ሰው ይሞታል፤ ጎጂነት ብርቱ መውጋያ ነው፤ ጎጂነት ለመውጋት የሚያስችለውን ኃይል የሚያገኘው ግን በሕግ ነው። ጎጂነትን ጎጂነት የሚያደርገው ሕት ነውና። ይህን ሐሳብ የበለጠ ገልጦ ለማድረግ ለንድን ምሳሌ ለንውበድ፤ ከጥንት ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ በኢትዮጵያ የተለመደ ለንድ ባህል አለ፤ አርሱም «ጠለፋ» ይባላል። ጠለፋ ለጋብቻ የደረሰች ልት ልቿ ያልፈቃደና ለፍት ለባሁንም ሳያስፈቅዱ በተዘናጋችበት ወቅት ለገደዱ መውሰድና መድሄር፤ ከዚያም ሚስት ለድርጉ መኖር ነው። ስለ እርሷ የሚከላከል ሰው በያጋጥም ለንኳ፤ ከፍተኛ የሆነ ድብደባ ይደርስበታል። ነገሩ በዚህ ሁኔታ ከተጠናቀቀ በኋላ

ለወላጆቹ ሽማግሌ ተልኮ እርቅ ይፈጸማል። ይህ በጉበኒተ ሰቡ ዘንድ እንደ ልማድ የሚታይ ሲሆን በአግዚአብሔር ዘንድ ግን አጸያፊ ንግግር ነው። እንዲህ ዓይነት ልማዶች ዛሬም ዐልፈው ዐልፈው በተለያዩ አካባቢዎች ይታያሉ። ኅብረተ ሰቡ እንደ ልማድ እንጂ እንደ ንግግር ወይም እንደ ወንጀል አይመለከታቸውም።

ዛሬ ግን ሕገ መንግሥቱ እንደነዚህ ያሉ ጎጂ ልማዶችን ወንጀል መሆናቸውን ያጸደቀ ሲሆን ከ15 እስከ 25 ዓመታት ድረስ በአሥራት ሊያስቀጣ የሚችል ወንጀል መሆኑንም ዐብር ደንግጻል። አሁን እንደ ልማድ ተቁጥሮ የነበረው ንግግር በጸደቀው ሕግ ምክንያት ወንጀል ሆኖ ይሆን ወንጀል እንደ ልማድ ቁጥረው ዛሬም በሚፈጸሙት ላይ ሞትን አመጣጠኑ ሕገ ለወንጀሉ ኃይልን ሰጠው፤ ስለዚህ ልማድ መሆኑ ይቀርና ከዚህ ቀን ጀምሮ ወንጀል ይሆናል። ሕገ ለገጠላት ኃይልን ስለ ሰጠው ንግግር ንግግራቸውን ማስገደል ይቻላል። ሕግ ያልወጣለት ንግግር ልማድ ሆኖ ይቀጥላል እንጂ፤ ንግግራቸውን ሊያስቀጣ አይችልም፤ ስለዚህ ወንጀላቸውን ለመቅጣት የወንጀላቸው መቅጫ ሕግ ሊወጣለት ይገባል፤ በዚህ ሁኔታ ነው ንግግራት ኃይል አግኝቶ ወንጀላቸውን ሊወጋ የሚችሉው። የሞት መውጫ ንግግር ነው የንግግራት ኃይል ሕግ ነው። የሚለውን ቃል ከዚህ በላይ በቀረበው ምሳሌ መረዳት ይቻላል።

እንዲሁም ሕግ በደብረ ሲና ከተሰጠ ጀምሮ በሰዎች ይዘውተር የነበረው ንግግር ኃይልን አግኝቶ ለምሳሌ አታመንዝር የሚለው ሕግ ብቻውን ያለ ሥልጣን አይደለም ሞትንም የሚያስከትል ትእዛዝ ነው እንጂ። ለማናቸውም ሰው ከሌላ ሰው ሚስት ጋር ሲያመንዝር፤ አመንዝራውና አመንዝራይቱ ፈጽመው ይገደሉ። ዘሌ. 20፡9 የሚል አፈጻጸም ያለው ሕግ ነው። ከዚያ በፊት ግን ሰዎች ሲያመንዝሩም «ይገደሉ» የሚል የሕግ አፈጻጸም አልታወቁባቸውም ነበር። ማመንዝር ንግግር በሆነው «አታመንዝር» የሚለው ሕግ እስኪመጣ ድረስ ግን አመንዝራዎችን ለማስገደል ኃይል አልነበረውም። ኃይል ማለት ሥልጣን ማለት ነው። እንደ ሰው ባለሥልጣን ሆኖ እንዲያገለግል ሥልጣን የሚሰጠው ሕግ ነው። ንግግራትም ሰውን ለማስገደል ሥልጣን የሚያገኘው በሕግ ነው።

ሕገ በተቀበሉት ሰዎች ተፈጻሚ ባይሆን፤ በሞት ያስቀጣል፤ በጸላቁ ላይ የተጻፉት ሕጎችም አገልግሎታቸው ይበዛል። ሐዋርያው ጳውሎስ «እኔዬውን የተሰጠቸውን ትእዛዝ እርሷን ለሞት ሆኖ አገኘኋት» ያለው የሕጉን አገልግሎት ለማሳየት ነው፤ ወጪ 7፡10።

1.6. ሕገ ለማስከበር ሁኔታዎች ያለግል ነበር

- እንደኛ የአግዚአብሔርን ቅዱሳንነትና ጸድቅነት በመግለጥ፤
- ሁለተኛ ንግግራትን በመግለጥ ወይም ሲከተሉትና ትክክለኛውን በማሳየት፤
- ሦስተኛ ለሰው ግብረ ግብን ሥነ ምግባርን በማስተማር፤
- አራተኛ የገጸሐገን መብት በማስከበርና ንግግራቸውን በማስቀጣት፤

ሆኖም ሕግ ካለው ሥልጣንና ከብር የተነሣ፤ የበለጠ ሲያገለግል የኖረው ሞትን ነው፤ በሰው ደካማነት ምክንያት ሕገ በሚጠይቀው ልክ የታዘዘው አልተገኘም፤ ስለዚህ ሕግ ሰውን ሲያስገድል እንጂ ሲያድን አልታየም፤ ሥልጣኑና ከብር በሞት አገልግሎት የታወቀ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ የሕግን ሁኔታ ሲገልጥ «ያ በድንጋዎች ላይ የተቀረጸ የሞት አገልግሎት በከብር ከሆነ» ይላል፤ 2ቆር. 3፡7። ሕግ ሰውን ሲከትን የኖረበት ምክንያት ሰው ሕግን መፈጸም የሚያስችል መንፈሳዊ ኃይል ስላልነበረው ነው። በንግግራት የተበከለው ማንኛው ወደ ንግግር የሚያዘነብል ነው። ሰው የጸድቅ ዝንባሌ ያለውን ዐዲስ ሕይወት በክርስቶስ እስኪያገኝ ድረስ፤ ሕግን በመፈጸም ከሕግ ነጻ መውጣት አልቻለም። ከሕግ ነጻ የምንወጣው ሕግን በመፈጸም ብቻ ነው፤ ነገር ግን ሕግን በፍጹምነት በመፈጸም በነጻነት የኖረ ማንም የለም። በነጻነት ልንኖር ከክርስቶስ ነጻ አወጣን እንጂ፤ ዝሊ. 5፡1።

1.7. ሕግ ሁሉ እኩል ዋጋ አለው

የአታመንዝርና የአትመኝ ዋጋቸው እኩል ነው። የተመኘው ካመንዝረው በአሠራር እንጂ በከፍተኛ አይለያየም፤ ሁለቱም የሚያገኙት ሞትን ነው። ለሞት ፀገል ንግግራትን ትወልዳለች ንግግራትም ካደገች በኋላ ሞትን ትወልዳለች። ያዕ. 1፡15። እንደ ተባለ በድንጋዩ ላይ የተጻፉት ሕጎች ሁሉ ሳይፈጸሙ በቀሩ ሞትን ይወልዳሉ። ስለዚህ ባለመፈጸሙ ምክንያት የሕግ ውጤት ሞት ስለ ሆነ ሕግ ሁሉ ዋጋው እኩል ሆነ።

«ሕግን ሁሉ የሚጠብቅ ነገር ግን በአንዱ የሚሰናከል በሁሉም በደለኛ ይሆናል። ያዕ. 2፡10። በሰው እለምሮ ሲታሰብ ትልቅና ትንሽ ስሕተት አለ፤ በአግዚአብሔር ፊት ግን ንግግራት ሁሉ ቅጣት አለው።»

የሰው ሁለንተና በንግግራት የተበከለ ነው። ይህ ማለት እለምሮው ፤ ለሚቀረጽ ፈቃዱ ተበክለዋል ማለት ነው። ሰው በሰው ፊት ሲታይ መልካም የወራ፤ ጸድቅ እንከን የለሽ ይመስላል። ሰውን ጸድቅ እና

ጎጥላ፤ በጣም የጸደቀ፤ በጣም የተከታተለ፤ እያልን በሁለት ገራ ልንመድብ እንችላለን፤ ነገር ግን «ሰው ፊትን ያያል እግዚአብሔር ግን ልብን ያያል» ሲሉ፤ 16፡7 ተብሎ አንደ ተጻፈ የእኛ አመዳደብ ፍጹም የተሳሳተ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የእኛን አመዳደብ በመሰረዝ «አንድም ጸድቅ የለም» በማለት ይደመድማል ርዕይ 3፡11። ሰው በመልካምነቱ «ጸድቅ» ቢባልም «ጎጠላት የሌለበት ነው» ማለት ግን አይደለም። ለዚህ ነው ጸድቃን ራሳቸው «ጽድቃችንን የመርገም ጨርቅ ነው»። እነሆ በመጣ ተፀነሱ ለፍቴም በጎጠላት ወለደች። ያሉት፤ ሊሳ. 64፡61 መዝ. 51፡5።

ሕግ ጎጠላቸው መሆናቸውን ይነግረናል እንጂ ከጎጠላታችን አይደላንም፤ ስለዚህ እግዚአብሔር በሰጠው ሕግ በኩል ሲመለከተን ከሕግ በታች ወይም ከፍርድ በታች አንካፍለን።

«አፍም ሁሉ ይዘጋ ዘንድ፤ ዓለምም ሁሉ ከእግዚአብሔር ፍርድ በታች ይሆን ዘንድ፤ ሕግ የሚነገረው ሁሉ ከሕግ በታች ላሉት እንዲናገር እናውቃለን፤ ይህም የሕግን ሥራ በመሥራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት ስለማይጸድቅ ነው፤ ጎጠላት በሕግ ይቃወቃል። ይላል፤ ርዕይ 3፡19-20።

1.8. አንድም ጸድቅ የለም፤ ርዕይ 3፡11

ጸድቅ ማለት «በእግዚአብሔር ፊት ሕግን ሁሉ አንድም ሳይቀንስ የፈጸመ፤ እግዚአብሔርን በብቃት ደስ ያስገኘ ነው» የማይገኝበት፤ አንድም ቀን ያልበደለ» ማለት ነው። ይህ በእግዚአብሔር ሕግ ፊት ነው። በሌላ በኩል መልካም የሥራ እግዚአብሔርን የሚያመልኩ አውነተኛ የቅድስና ኑሮ የኖሩ ቅዱሳን በሰውና በእግዚአብሔር ፊት ጸድቃን ይዳላሉ፤ ምንም ሰውነት የለባቸውም ማለት ግን አይደለም። ለምሳሌ የመጥምቅ የሐንዝ አባትና እናት ዘክርያስና ሌዓላቤጥ ጸድቃን ነበሩ። ሁሉም በጌታ ትእዛዝና ሕግጋት ሁሉ ያለ ነቀፋ አየሌ እግዚአብሔር ፊት ጸድቃን ነበሩ። በማለት ሉቃስ የመስከረሳቸው ሲሆን ዝቅ ብሎ ደግሞ ዘክርያስ ከእግዚአብሔር የተነገረውን ባለማመን ዲዓ ሆኖ እንዲቆይ አንደ ተፈረደበት ይናገራል። ይህም የዘክርያስ ጽድቅ ፍጹምነት የሚያሳው መሆኑን ያመለክታል።

ስለዚህ የእያንዳንዱ ሥጋ ለባሽ ጉዳይ በሕግ በመረመሮ ሁሉም በእግዚአብሔር ፊት ዝም ይላል፤ ስለ ጽድቅ እግዚአብሔርን የሚከራከርና ይገባናል ጎጠላቸው አይደሉም። ስለ በራቱ የሚቆም ሰው አይገኝም። አይሁድም ሕግ ቢኖራቸውና እግዚአብሔርን ቢያመልኩም ሕግ

ስላልፈጸመ በእግዚአብሔር ፊት መጽደቅ አልቻሉም። «አሕዛብም ሕግ ሳይኖራቸው ቢኖሩም ነገር ግን ሕሊናቸው ከፋና በነውን ይመስከርላቸው ነበር፤ ጎጠላትን ሠርተዋልና መጽደቅ አይችሉም፤ ርዕይ 2፡12-15። በዚህ ምክንያት እፍ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ይዘጋል፤ ርዕይ 3፡19። ሕግ ያለውም አልጸደቀበትም ሕግ የሌለውም አልጸደቀም ስለዚህ ሁሉ ተሳስተዋልና ሌላ የጽድቅ መንገድ ያስፈልጋል።

በየሐንዝ ወንጌል ም 8፡3-11 የምናነበው፤ በእግዚአብሔር ፊት ያለ ጎጠላት ጉዳት ሆኖ መቆም እንደማይቻል ነው፤ በጸጋው ካልሆነ ማንም አይቆምም። «ጻፎችና ፈሪሳውያን በምንዝር የተያዘችን ሴት ወደርሱ አመጡ» ይላል ሲጀምር። ጻፎችና ፈሪሳውያን ሕግን የተማሩና የሚያስተምሩ እንዳስተማሩት ሆኖ ያላገኙትን ሰው ደግሞ በድንጋይ የሚወግሩ ናቸው። እነዚህ የሃይማኖት መሪዎች ጽድቃቸው በውጭ በሰው ፊት ብቻ ነበር። በእግዚአብሔር ፊት ግን ጎጠላታችንን ለመውገር የሚያበቃ ጽድቅ ቀርቶ ሕግን እንዲያስተምሩ የሚያስችል ብቃት እንኳ አልነበራቸውም። ነገር ግን በሰው ሥርዐት በትምህርት ቤት የተመረቁ ናቸውና አረሳቸው ሕግን ሳይፈጸሙ ሕግን በሰው ሞት ያስፈጽሙ ነበር። «መሴም እንደነዚህ ያሉት እንዲወገሩ በሕግ አዘዘን» አሉ ቱ 5። እነዚህ ሰዎች የመሴን ትእዛዝ ለመፈጸም ድንጋይ እንሥተዋል፤ ይህም በፊደል ተጽፎ ሰላነበበት እንጂ በሕይወታቸው ስለ ተለማመዱት አይደለም። በዚህ አካሄዳቸው ጌታን በሁለት መንገድ ፈተነት፤ አንደኛ «አትወገር» ቢል «የመሴን ሕግ ቫረ» ብለው ለመከሰስ ያመቻችዋል፤ ሁለተኛ «ትወገር» ቢል «ጎጠላታችንን ሳይን መጣሁ» ያለው ይኸው ጎጠላታችንን ያስወግራል በማለት ሊከሰት ነው። ጌታ ግን ሕግን እነሱ በተረዱት መንገድ ሳይሆን እርሱ በሚያውቀው መንገድ ነገራቸው «ከእናንተ ጎጠላት የሌለበት አባቶቻችን በድንጋይ ይወገራሉ» አላቸው። እሁን ጌታ ሕግን አልቫረም «ይወገራሉ» ነው ያለውና። ነገር ግን የሚወግራት ጎጠላት የሌለበትና ሕግን የፈጸመ እንጂ ሕግን የተማረ ወይም ያነበበ አይደለም። ፈሪሳውያን በእግዚአብሔር ፊት ሕግን ፈጽመው ጸድቃን ቢሆኑ ኖሮ «ከእናንተ ጎጠላት የሌለበት» የሚል ቃል አይጨመርባቸውም ነበር። ነገር ግን ሕግን የተማሩና ያነበቡ እንጂ ሕግን የፈጸሙ ስላልነበሩ፤ በጌታ ፊት ድንጋያቸውን ጥለው ሸኩ። ጌታ ድንጋይ ያስጥላል።

ይህችን በምንዝር የተያዘችውን ሴት ከወግረት ያዳናት ሁሉም ጎጠላተኛ ሆኖ መገኘቱ ብቻ ነው፤ አንድ ጸድቅ ቢገኝ ኖሮ ለትተርፍም

ነበር። ነገር ግን አንድም ጽድቅ አልተገኘም። ጌታ የፈረደብሽ የለምን?
ሲላት «አንድ ሰንኳ» ነበር ያሉቸው። «ልዩነት የለምና ሁሉም ገጠላትን
ሠርተዋልና የአግዚአብሔር ክብር ጎድሏቸዋል» የተባለው በዚህ ምክንያት
ነው፤ ሮሜ 3+22።

1.9. ፈደል ይገድላል፤ 2ቆ. 3+6።

ፈደል የተባለው ሕግ ነው፤ ሥራውም መግደል ነው፤
ፈሪሳውያን «ሙሴ እንደነዚህ ያሉት እንዲወገሩ በሕግ አዘዘን» ያሉት ሕጉ
ግድሉ ብሎ ስለ ሚያዝዝ ነው፤ ሕጉ በዘሌ. 20+9-10 ላይ «አመንዝራውና
አመንዝራይቱ ፈጽመው ይገደሉ» ብሏል። ሕጉ ቅዱስ ስለ ሆነ የቅድስና
ዋጋን ያስከፍላል። ሕግ በሁለት መንገድ ይፈጸማል።

1ኛ በሕይወት በመፈጸም፤ አድርግ የተባለውን በማድረግ፤ «አታድርግ»
የተባለውን ባለማድረግ ይፈጸማል። ይህን ግን በብቃት ያደረገ ሥጋ ለባሽ
አልተገኘም።

2ኛ በሞትና በቅጣት በመፈጸም፤ ሕግ በሕይወት ካልተፈጸመ በሞትና
በግርፋት በአስራት በመባሰለው ሁሉ ይፈጸማል። ይህን ሲፈጽሙ የኖሩት
ሥጋዊ ሕግ የተሰጣቸው አስራሔል ዘሥጋ ሲሆኑ ኢትዛብም
በገጢአታቸው ሲሞቱ ኖረዋል። ሕይወት ያጠፋ ሰው ሕይወቱ
እንዲጠፋ፤ ዐይንን የጐዳ ሰው ዐይኑ እንዲጐዳ፤ ጥርስን የጐዳ ሰው
ጥርሱ እንዲጐዳ፤ እጅን የጐዳ ሰው እጁ እንዲጐዳ፤ አግርን የጐዳ ሰው
አግሩ እንዲጐዳ፤ ያቃጠለ እንዲቃጠል፤ ያቋሰለ እንዲቋሰል፤ የገረፈ
እንዲገረፍ ሕግ ያዝዛል። የሕግ አገልግሎት ይሸው ነው፤ ዘፀ. 21+23-25።
እንዲህ ዐይነቱ የሕግ አሠራር ጽድቅን ስለማያመጣ ለሰዎች ሕይወትን
አልሰጠም። ዛሬም የብሉይ ኪዳን አገልጋዮች በመሞትና በመግደል ላይ
ይገኛሉ። ደም በመመለስ፤ ከቀውን በከፋ በመመለስ የሚያገለግሉ ሁሉ
በክርስቶስ ያልዳኑት ናቸው። ከዚህ ከሞት አገልግሎት እንዴት ነጻ መሆን
ይቻላል?

መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል፤ 2ቆ. 3+6።

«አርሱም ደግሞ በመንፈስ እንጂ በፈደል ለማይሆን ለሐዲስ ኪዳን
አገልጋዮች እንሆን ዘንድ አበቃን፤ ፈደል ይገድላል መንፈስ ግን ሕይወትን
ይሰጣል»፤ 2ቆ. 3+6።

ጌታ «ጽድቃችሁ ከጸሐፍትና ከፈሪሳውያን ካልበለጠ ወደ
መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም» እንዳለ (ማቴ. 5+20)፤ አገልግሎታችን

የሕይወት አገልግሎት መሆን አለበት፤ የፈሪሳውያን አገልግሎት በመግደል
ሲሆን እኛ ግን በማዳን እናገለግላለን። እንዲገደሉ የሚያደርጋቸው የገርሱ
ጠባይ ሳይሆን፤ የሕጉ ጠባይ ነው። የገርሱ ጠባይም መሞት የሚገባው
ከቶ እንጂ መግደል የሚገባው ገጹ ሕይደለም። መግደል የሚገባው
ቅዱሱ አግዚአብሔር ብቻ ነው። «በቀል የእኔ ነው» ያለው ለዚህ ነው፤
ሌላ ሰው ለመበቀል የቅድስና ብቃት ስሌለው ነው።

ሕጉ ይቀጣል እንጂ ሕይወትን አይለውጥም። በብሉይ ኪዳን
እና በሐዲስ ኪዳን መካከል ያለው ልዩነት ይህ ነው፤ ብሉይ ኪዳን
ይቀጣል፤ ሐዲስ ኪዳን ግን ይለውጣል፤ ማለት ሞት የሚያመጣውን
ጠባይ ከመሠረቱ ያስወግደዋል። ብሉይ ኪዳን ትክክረት የሚያደርገው
አሠራሩ ወይም ድርጊቱ ላይ ሲሆን፤ ሐዲስ ኪዳን ግን ችግሩን ወይም
ድርጊቱን ከመጣው ባሕርይና ጠባይ ላይ ነው። ድርጊቱን በመቅጣትና
የድርጊቱን ምንጭ በማስወገድ መካከል ልዩነት አለ። አሁን ነገር
ተለውጧል። ሕግ በክርስቶስ መንፈስ በሰው ልብ ላይ ስለ ተጻፈ የዳነ
ሰው ጠባይ ሆኗል፤ የችግሩ ምንጭ ተወገዷል። ስለዚህ በክርስቶስ እምኖ
ዳግም የተወለደ እና ዐዲስ ፍጥረት የሆነ ሰው ሊገድል ቀርቶ ሊጠላ
አይችልም። የክርስቶስ መንፈስ ሕይወትን ስለ ሰጠው የመግደል ሳይሆን
የማፍቀር፤ የመጥላት ሳይሆን የመውደድ፤ የመርገም ሳይሆን የመመረቅ፤
የማሳደድ ሳይሆን የመጸለይ ጠባይ ሰጥቶታል፤ በዚህ ምክንያት ሕግ
በሕይወቱ ይፈጻል። የሐዲስ ኪዳን አገልጋይ መሆን ማለት እንዲህ ነው።

ጌታ «አትግደል እንደ ተባለ ሰምታችኋል» አለ ምክንያቱም
ሰዎች «አትግደል» ሲባል ሰሙ እንጂ አልፈጸሙትም። «እኔ ግን
አላችኋለሁ በወንድሙ ላይ የሚቋጣ ሁሉ ፍርድ ይገባዋል ከቀውን
አትቃወሙ ቀኝህን ለሚመታህ ሁሉ ሁለተኛውን አዙርለት... ጠላታችሁን
ውደዱ የሚረግጧችሁን መርቁ ለሚጠሏችሁም መልካም አድርጉ
ስለሚያሳድዷችሁ ጸልዩ» አለ፤ ማቴ. 5+38-45። ይህ ትምህርት
በሕይወታችን ሊፈጸም የሚችለው ከጸጋ በታች ከሕግ በላይ መሆን
ስንችል ብቻ ነው፤ ሮሜ 6+4። በክርስቶስ ከማመናችን የተነሣ ሕግን
መፈጸም እንችላለን። ክርስቶስን ካላመንን ግን ሕግ የሞት አገልግሎት
እንጂ የሕይወት አገልግሎት መሆን አይችልምና። «ግደል፤ ጥላ ዐይን
በዐይን ጥርስ በጥርስ ወዘተ» ከሚለው ሕግ ነጻ ከሆንን አገልግሎታችን
የሕይወት ይሆናል። ጽድቃችን ከፈሪሳውያን የሚበልጠው በዚህ የሐዲስ
ኪዳን አገልግሎት ስናገለግል ብቻ ነው። እንዲህ ዐይነቱን የአገልግሎት
ብቃት የሚሰጠን ግን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው፤ ማለት

በመንፈሳዊ ሕይወት እንጂ በሥጋ ሕይወት የማይሞከር ነው። «የሐዲስ ኪዳን አገልጋዮች እንሆን ዘንድ አበቃን»፤ 2ቆሮ. 3፥6 እንዲል፤ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለዚህ ከፍተኛ ለሆነ ሥነ ምግባር ያበቃናል። ድሮ አንዲብና እንጂም ነበር፤ ዛሬ ግን እንመርቃለን፤ ድሮ እናሳድድ ነበር፤ ዛሬ ግን እንሰደዳለን፤ ይህ ለሰደናቂ ብቃት ነው፤ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ አድርጎ ነው ያዳነን። ስለዚህ ይህ ብቃት የእኛ አይደለም። የራሱ የኢየሱስ ክርስቶስ የማዳን ብቃት ነው እንጂ። ምስጋናውና ከብሩ ለእርሱ ብቻ ነው።

1.10. ሕግ ባያጸድቅም እንኳ ስልተሻራም

«እኔ ሕግና ነቢያትን ለመሸር የመጣሁ አይምሰላችሁ፤ ልፈጽም እንጂ፤ ለመሸር አልመጣሁም።» እውነት ላላችኋለሁ፤ ሰማይና ምድር አስከዳል። ድረስ ከሕግ እንዲት ነጥብ ከቶ አታልፍም፤ ሁሉ አስከፈጸም ድረስ እንግዲህ ከነዚህ ከሁሉ ካነሱት ትእዛዛት እንዲቱን የሚሸር ለሰውም እንዲሁ የሚያስተምር ማንም ሰው በመንግሥተ ሰማያት ከሁሉ ታናሽ ይባላል።፤ ማቴ. 5፥17-19።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ «ከሁሉ ካነሡት ትእዛዛት» የሚላቸው ዐሠርቱ ትእዛዛትን ነው፤ እነዚህ ሕጎች እንኳን ሲሻሩ የበለጠ በአማኞች ልብ ተጽፈዋል። «ሕጌን በልበናቸው አጽፈዋለሁ በልባቸውም አኖረዋለሁ» ብሏል፤ ኤ.ር. 3፥33፤ ዕብ. 8፥10። እነዚህ ሕጎች ሁሉ አስከፈጸው ማለት አግዚአብሔር ሰዎችን በክርስቶስ ወደ እርሱ አስከፈሰበትና ሰማይና ምድር አስከዳል። ድረስ ጸንተው ይኖራሉ። ሰውን ኅጢአተኝነቱን እየገለጡ ወደ ክርስቶስ የሚያመጡት ዛሬም ወደ መዳን ላልደረሱ ኅጢአተኞች እንደ ሞግዚት እያገለገሉ ወደ ክርስቶስ የሚያመጡት እነዚህ ሕጎች ናቸው። እነዚህ ሕጎች ቢሻሩ ኖሮ ሰው ኅጢአተኛ ሆኖ ለሞት መቅረቡን አይገነዘብም ነበር። ነገር ግን፤ ሁሉ ገና ስላልተፈጸመ ማለት የሚድነው ስላልዳነ ዛሬም እነዚህ ሕጎች ባላመኑት ላይ ሞትን ያገለግላሉ። በክርስቶስ አምነው ወደ ጽድቅ ባልገቡ ሰዎች ላይ ሕግና የሕግ ሞት ይሠራሉ።

ዛሬም ሕግ በላመኑትና ከጽድቅ ሥራ ውጭ በሆኑት ላይ ሁሉ ሥልጣን አለው፤ ገሱ በማይገቡና ኅጢአታቸውን በክርስቶስ ደም ባላነጹት ላይ ሁሉ ሥልጣን አለው። ይህ ማለት ሕጉ ይፈርድባቸዋል፤ እንደ ሕጉ ይሞታሉ ማለት ነው።

«ነገር ግን ሰው እንደሚገባ ቢሠራበት ሕግ መልካም እንደ ሆነ እናውቃለን፤ ይኸውም፤ ለበደለኞችና ለማይታዘዙ፤ ለዐመፀኞችና ለኅጢአተኞች፤ ቅድስና ለሌላቸውና ለርኩሳን፤ እባትንና እናትን ለሚሰድቡ፤ ለነፍስ ገዳዮችና ለሰላኞች፤ ከወንድ ጋርም ለሚተኙ፤ በሰዎች ለሚነግዱ፤ ለውሸተኞችም በውሸትም ለሚሞሉ፤ ... ለሌላ ነገር ሁሉ ሕግ እንደ ተሠራ እንጂ ለጸድቅ አንዳልተሠራ ሲያውቅ ነው።፤ 1ጢሞ. 1፥8-11። «እንግዲህ ሕግን እንሸራለን? አይደለም እናጸናለን እንጂ» ብሏል፤ ሮሜ 3፥31።

ሕግ «ሐያጸድቅም» ማለት «ተሸራል» ማለት አይደለም። ታዲያ ካላጸደቀ ለምን ያገለግላል? ለሚል ጠያቂ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚት ነው ብለን እንመልሳለን። ሞግዚትነቱ ወደ ክርስቶስ ገና ላልደረሰትና ከሞት ነጻ ላልሆነች ሁሉ ነው፤ ለዳኑ ክርስቲያኖች ግን መንፈስ ሆኖ ጠባይ ሆኗቸዋል። ሕግ ለኅጢአተኛው ኅጢአቱን በመግለጥ «መዳን አለብህ አለበለዚያ ትሞታለህ» በማለት ይመክራል። የመዳኛ መንገዱ ግን ሞት ነው፤ ከሕግ ነጻ የሚሆነው ዋጋውን ሲቀበል ብቻ ነው፤ ሕግ ዋጋ ሳይከፈለው በነጻ አይለቅም፤ ነገር ግን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የመጣን ኅጢአተኛ ሕግ አይገድልም፤ ምክንያቱም፤ የኢየሱስ ሞት ለኅጢአት ዋጋ ነውና፤ ሕግ ዋጋውን በክርስቶስ ሞት አማኝቷል፤ ስለዚህ በክርስቶስ ከመኑት ላይ ጥያቄ የለውም። ሐዋርያው «ከክርስቶስ ጋር ተሰቅያለሁ፤ እኔም አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም ክርስቶስ ግን በእኔ ይኖራል» ብሏል። በጳውሎስ ላይ የነበረው የሕግ ጥያቄ በክርስቶስ ሞት መልስ ማግኘቱን ለመናገር ነው። ጳውሎስ በክርስቶስ ሞቷል፤ ስለዚህ በርሱ የሚኖረው ክርስቶስ እንጂ ኅጢአት፤ አይደለም። ታዲያ ሕግን ወደ ጳውሎስ ምን አመጣው? ክርስቶስ የሚኖርበት ኅጢአት አይኖርበትምና። «ሞታችኋልና ሕይወታችሁም በአግዚአብሔር ከክርስቶስ ጋር ተሠውሯል» (ቄላ. 3፥2) የሚለው ቃል ሁሉንም ግልጽ ያደርጋልናል። ሕይወታችን በክርስቶስ ከተሰወረ የሕግ ፍርድ እያገኘውም። ምክንያቱም በመስቀሉ ላይ ፍርዱን በክርስቶስ ሆኖ ተቀብሏልና በእንደ ጉዳይ ሁለተኛ ቅጣት የለም። ጳውሎስ «በሕግ በኩል ለሕግ ሞቻለሁ» ብሏል፤ ገላ. 2፥19። ይህን ምስጢር ጽድቅ በሚለው ርእሳችን ላይ እናብራራለን።

1.11. በአስተዳደርና በአይሁድ መካከል የነበረው የጥል ግድግዳ

ከዐሠርቱ ትእዛዛት ውጭ የሆኑ ሕጎች በክርስቶስ ደም መሸራቸውን የአግዚአብሔር ቃል ይናገራል። ምክንያቱም፤ ሕዝብና

ሌላዛብን ለይተው አንድ እንዳይሆኑ ዕንቅፋት ሆነው ስለ ኖሩ በግዴታ በክርስቶስ አስታራቂነት እንዲፈርሱ ተደርገዋል።

እርሱ ሰላማችን ነውና፤ ሁለቱን ያዋሐደ በዐዋጅ የተነገሩትንም የትዛዛትን ሕግ ሽሮ በመከከል ያለውን የጥል ግድግዳ በሥጋው ያፈረሰ ይህም ከሁለታቸው አንድን ዐዲስ ሰው በራሱ ይፈጥር ዘንድ፤ ሰላምንም ያደርግ ዘንድ ጥልንም በመስቀሉ ገድሎ በእርሱ ሁለታቸውን በአንድ ለካል ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቅ ዘንድ ነው — በእርሱ ሥራ ሁላችን በአንድ መንፈስ ወደ አብ መግባት አለንና።፤ ኤፌ. 2፡14-18።

በዐዋጅ የተነገሩት የትእዛዛት ሕጎች ውስጥ ለምሳሌ ያህል፡-

የመተዳደሪያ ሕጎች፡-
የዳኝነትን፤ የአስተዳደር፤ የፍርድ ቤትን፤ የርስትና የካሣን ጉዳይ ወዘተ የሚመለከቱ ናቸው፤ ዘጸ. 21፡12-22፤ 1-25።

ማገበራዊ ሕጎች፡-
የአመጋገብ፤ ዘሌ. 11፡1-47፤ የገጽሕና፤ ዘሌ. 12፡1-ም 15፤ የጋብቻ፤ ዘሌ. 20፡11-21፤ ዘፀ. 22፡16-17፤ የሥራና የጎሮ ሁኔታ፤ ዘሌ. 25፡1-17 ...ወዘተ የመሳሰሉት ሕጎች ናቸው።

የመሥዋዕት ሕጎች፡-
የክህነትና የክህናት፤ የመሥዋዕት፤ ለአምልኮተ እግዚአብሔር የተደነገጉ ሥነ ሥርዓቶችና መመሪያዎች ሁሉ ናቸው፤ ዘፀ. 28፡1-ም 30፤ 38።

የበዓላት ለክባብ ሕጎች፡-
የሰንበት ዘፀ. 20፡8-11 የፋሊካ፤ ዘፀ. 12፡21-48፤ ዘሌ. 23፡5፤ የበዓለ መከር፤ ዘፀ. 34፡22፤ ዘፀ. 16፡13፤ በዓለ አስተሰር፤ ዘሌ. 16፡1-34፤ የዳስ በዓል፤ ዘሌ. 23፡34፤ ለክባብና የሚመለከቱ ሕጎች ናቸው።

ከዚህ በተጨማሪ ሌላካል ጎደሎ፤ ዲቃላ እንዲሁም ሞዓባዊና ለሞናዊ ወደ ጉባኤዎችሁ እይግባ፤ ዘፀ. 23፡1-4። የሚልና ይህን የመሳሰሉ ሕጎች ነበሩ። ለዚህ ምልክት እንዲሆን በኢየሱሳው ቤተ መቅደስ ዙሪያ፤ ለመጸተኞች እና ለእንግዶች የሚሆን መስገጃ ከቤተ መቅደሱ ፈቅቅ ብሎ ተሠርቶ እንደ ነበር ታሪክ ያስረዳል።፤ ሊሳይደስም በትንቢቱ ጃንደረቦችና መጸተኞች የሚሰግዱበት መጠለያ ዘሩባቤል ባሠራው ቤተ መቅደስ ቅጥር ውስጥ እግዚአብሔር እንደሚሰጣቸው ይጠቀማል።

ወደ እግዚአብሔርም የተጠጋ መጸተኛ፡- በእውነት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ይለየኛል እይበል፤ ጃንደረባም፡- እነሆ፤ እኔ ደረቅ ዛፍ ነኝ እይበል።፤ እግዚአብሔር ሰንበቴን ስለሚጠብቁ ደስ

የሚያስገኝንም ነገር ስለሚመርጡ፤ ቃል ኪዳንንም ስለሚይዙ ጃንደረቦች እንዲህ ይላልና፡- በቤቴና በቅጥሬ ውስጥ ከወንዶችና ከሴቶች ልጆች ይልቅ የሚበልጥ መታሰቢያና ስም አሰጣጥባለሁ፤ የማይጠፋም የዘለዓለም ስም አሰጣጥባለሁ።፤ ያገለግሉት ዘንድ፤ የእግዚአብሔርንም ስም ይወድዱ ዘንድ፤ ባሪያዎቹም ይሆኑ ዘንድ፤ ወደ እግዚአብሔር የሚጠጉትንም መጸተኞች፤ እንዳያረከቡት ሰንበትን የሚጠብቁትን ቃል ኪዳንንም የሚይዙትን ሁሉ፤ ወደ ተቀደሰ ተራራዬ እመጣቸዋለሁ፤ በጸሎቴም ቤት ደስ አሰኛቸዋለሁ፤ ቤቴ ለሕዝብ ሁሉ የሚሆን የጸሎት ቤት ይባላልና...፤ ይላል፤ ኢሳ. 56፡3-8። ይህ ትንቢት ለጊዜው፤ ከባቢሎን ምርኮ በኋላ፤ ከአሰራኤል ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ለመጡ ለሕዝብ እግዚአብሔር ከሕዝቡ እንደሚይለያቸው፤ በተቀደሰው የጸሎት ቤት መታሰቢያ እንደሚሰጣቸው የሚያመለክት ሲሆን፤ ፍጻሜው ግን ለሕዝብ ሁሉ በክርስቶስ አምነው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባታቸውን የሚያመለክት ነው።

ስለዚህ የሐዲስ ኪዳን ምሳሌ በሆነው የብሉይ ኪዳን ቤተ መቅደስ ቅጥር ውስጥ ለሕዝብ ወይም መጸተኞች የሚሰግዱበት የተለየ ስፍራ እንደ ነበር እንገነዘባለን። ሲሰግዱ እንዳይገናኙም በመካከላቸው ግድግዳ ነበር፤ ሕዝብና ለሕዝብን የሚለይ ነው፤ ይህ ግድግዳ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የነበረውን የነጠላት መጋረጃ የሚወክል ነው። ሐዋርያው የጥል ግድግዳ እያለ በምሳሌነት የሚጠቅሰው ለጊዜው በአይሁድና በሌሎች መካከል የሚለየውን ግድግዳ ሲሆን፤ ማሳየት የፈለገው ግን በዐዋጅ የተነገሩትን ትእዛዛት ነው፤ ይህ ግድግዳ እንዲሠራ ያደረጉት ትእዛዛቱ ናቸውና፤ ሕዝብና ለሕዝብ አንድ ይሆኑ ዘንድ እነዚህ ትእዛዛት የግድ መወገድ ነበረባቸው።

1.12. ቀርቦው የነበሩት፤ ኤፌ. 2፡17፡፡

አይሁድ ከሌሎች ተለይተው ወደ ቤተ መቅደስ መቅረብ ይችሉ ነበር፤ ግን ቀረቡ እንጂ አልገቡም።፤ በቤተ መቅደሱ ዙሪያ መስገድ ይችሉ ነበር፤ የእግዚአብሔር ከብር ወዳለበት ወደ ቅድስተ ቅዱሳት መግባት ግን አይችሉም።፤ ነገር ግን በክርስቶስ ሥራ ምክንያት ሁለቱም በአንድ መንፈስ ወደ አብ ገቡ።፤ የልዩነት ትእዛዛት በመሻራቸው የጥል ግድግዳው ፈረሰ፤ አይሁድ እና ሌሎችም በክርስቶስ አንድ ሆኑ።፤ የነበሩበት ቦታ አንድ ነው፤ የነበሩትም በየራሳቸው ሥራ ሳይሆን፤ በክርስቶስ ሥራ ነው፤ ስለዚህ በእነርሱ መካከል ልዩነት የለም።፤ በመንፈስ የሆነው የክርስቶስ ሥራ

እንጂ ሕግ እያሰጣም። «በእርሱ ሥራ ሁላችን በእንድ መንፈስ ወደ ሉብ መግባት አለንና» እንዲል፤ ኤፌ. 2፡18።

1.13. ርቀው የበሩት፤ ኤፌ. 2፡13።

እሕዛብ ደግሞ፤ በዐዋጅ በተነገሩት ትእዛዛት ምክንያት፤ ከአይሁድ ጋር አይቀላቀሉም። ያመኑ ቢሆኑ እንኳ፤ እንደ መጻተኛ ራቅ ብለው ይሰግዱ ነበር፤ ለማቸውም «መጻተኛ» ነው፤ ይህን የአይሁድና የእሕዛብን መራራቅ ያመጡትን ሕጎች በመሸር፤ ኢየሱስ ሁለቱን እንድ አደረጋቸው፤ «መጥቶም ርቃችሁ ለነበራችሁ ለናንተ ሰላምን፤ ቀርበው ለነበሩትም ሰላምን፤ የምስራች ብሎ ሰበከ» ይላል፤ ኤፌ. 2፡17። እርሱ ሰላማችን ነው። በዐዋጅ የታዘዘው ሕግ ጠብንና መራራቅን አመጣ እንጂ፤ ሰላምን አላመጣም፤ ክርስቶስ ግን በመካከል ገብቶ የሁለቱ ሰላም ሆነ። ስለዚህ ክርስቶስ በመካከል ሆኖ የሕግን ቦታ ከያዘ፤ የልዩነት ሕግ ቦታ የለውምና፤ ዘወር ቢል ይሻለዋል።

እንግዶችና መጻተኞች አይደላችሁም፤ ከአብርሃም ዘር ያልሆኑ ሌላ ወገኖች በአስራኤል እምላክ እምነው ሲመጡ «እንግዳና መጻተኛ» ይባሉ ነበር፤ በሕጉ መሠረት የእግዚአብሔር ርስት ከሆነው ከአስራኤል ጋር አይቀላቀሉምም ነበር።

ጃንደሮችን፤ ዲቃላዎችን፤ በሽተኞችን የሚያገልጉ፤ እሕዛብን ማለት ከኢትዮጵያ፤ ከአውሮፓ፤ ከኤፕሮ የመጡትን አማኞች እንግዳና መጻተኛ የሚያድርጉ ሕጎች በክርስቶስ ደም ተሸረዋል፤ ስለዚህ እሕዛብ ከእነዚህ ጋር ባላገሮች ወራሾች ናቸው፤ የእግዚአብሔርም ቤተ ሰብአ ናቸው፤ ሕጉ ባይሻር ግን ባላገርና ወራሽ መሆን አይቻልም ነበር። «ከእንግዲህ ወዲህ ከቅዱሳን ጋር ባላገሮችና የእግዚአብሔር ቤተ ሰቦች ናችሁ እንጂ እንግዶችና መጻተኞች አይደላችሁም»፤ ኤፌ. 2፡19። ዛሬ በእግዚአብሔር መንግሥት እንግዳና መጻተኛ የለም፤ የሚያለያዩ ሕጎች በኢየሱስ ክርስቶስ ተሸረዋል። ሁሉም በእርሱ መካከለኛነት ከእግዚአብሔር ጋር ይታረቃል። ሁሉ በእርሱ ሆኗል፤ የሆነውም በእርሱ ነው፤ እርሱ ለእስላም የተመሰገነ ይሁን። አሜጊ፤

ምዕራፍ ሁለት
ትምህርተ ድኒን

2.1. መዳን (ድኒን) ማለት ምን ማለት ነው?

ከዚህ ቀጥለን ከሕግና ከገጠላት ነጻ የሆንንበትን የእግዚአብሔርን አሠራር፤ እንዲሁም የዳንንበትን ጸጋ እንማራለን።

ጸጋ

“ጸጋው በእምነት አድኗችኋል”፤ ኤፌ. 2፡8።

በልጁ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው፤ በልጁ የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቀጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም፤ ዮሐ. 3፡36።

መዳን

መዳን የሚለውን ቃል በሦስት ትርጉም ልናየው እንችላለን።

1. መትረፍ ማለት ነው። ሊሞት ሲጠበቅ የነበረ በሽተኛ ሳይሞት ቢቀር፤ ተረፈ ይባላል፤ «ዳኑ» ለማለት ነው፤ በዓለም ላይ ከሚገኝ ገጠላት ነጻ መሆን፤ ወይም በከፋ ከመያዝ መዳንን ያመለክታል።
2. ማደሰጥ ማለት ነው። በጠላት ተከብሮ ወይም በአደጋ ውስጥ የነበረ ሰው ከዚህ ሁኔታ ሲወጣ፤ «አመለጠ» ይባላል። ሊገለጥ ካለው የዘላለም ፍርድ ማምለጥን ያመለክታል።
3. መጽደቅ ማለት ነው። የገጠላት ስርዓትን እና የገጠላት መወገድን የሚያመለክት ሲሆን የሕይወት ለውጥ ማድረግን፤ ዐዲስ ሕይወት ማግኘትን እና በእግዚአብሔር ፊት ብቁ ሆኖ መታየትን የሚያሳይ ነው።

ስለዚህ፤ «መዳኑ» የሚለው ቃል፤ መትረፍ፤ ማምለጥ እና መጽደቅ የሚል ትርጉም አለው።

በዚህ መሠረት ከላይ ያየነውን ጥቅስ መነሻ በማድረግ የመዳንን ትምህርት እንማራለን።

በዚህ ቃል ውስጥ 1ኛ. የዘላለም ሕይወት አለው [ይድናል]
2ኛ. የእግዚአብሔር ቀጣ በእርሱ ላይ ይኖራል
[ይፈረድበታል] የሚለትን እንመለከታለን።

2.2. የዘላለም ሕይወት

የዘላለም ሕይወት ማለት፤ ምን ማለት እንደ ሆነ ከቅዱሳት መጻሕፍት እንመርምር። ሰማይና በውስጡ ያለው ፍጥረት፤ የሚታየውና የማይታየው ሁሉ እንዲሁም ምድርና በውስጡ ያለው ሁሉ ከመገለጡ በፊት ብቻውን የሚኖር እንደ ሕይወት ነበር፤ ይህ ሕይወት ብቻውን የኖረበት ዘመን ምን ያህል እንደ ሆነ አይታወቅም፤ ነገር ግን፤ «ዘላለም» በመባል ይታወቃል። ወደ ጌላ መጀመሪያ የለውም፤ ወደ ፊትም መጨረሻ የለውም፤ ስለዚህ የዘላለም ሕይወት ማለት «ሰማይና ምድር ከመገኘቱ በፊት የነበረ፤ ያለና የሚኖር ሕይወት» ማለት ነው፤ ይህ ሕይወት የራሱ የእግዚአብሔር ሕይወት ነው፤ ኢፌ. 4፡18። ሰማይና ምድርን አሁን የምንኖርበትን ሕይወት ወደ መኖር ያመጣ ይህ ሕይወት ነው፤ ነገር ግን ከሰውና ከፍጥረት ሁሉ ተሠውሮ ማንም ሳያየው ይኖር ነበር።

«ይህም ቃል ከዘላለምና ከትውልዶች ጀምሮ ተሰውሮ የነበረ ምስጢር ነው አሁን ግን ለቅዱሳት ተገልጧል» ይላል፤ ቄላ. 1፡26።

2.3. ሕይወት ተገለጠ

ይህ ተሰውሮ የነበረው ሕይወት በሰው ተፈጥሮ ፍጹም ሰው በመሆን ተገለጠ፤ ሕይወት ተገለጠ ማለት ሊታይና ሊታሰብ በሚያስችል ሁኔታ በሰው መካከል ተገኝ ማለት ነው፤ ይህን እውነት በየሐንሰ መልእክት መረዳት እንችላለን።

«ስለ ሕይወት ቃል ከመጀመሪያ የነበረውንና የሰማዊውን በዓይኖቻችንም ያየውን የተመለከትነውንም እጆቻችንም የዳሰሰትን እናወራለን፤ ሕይወትም ተገለጠ አይተንማል እንመሰክርማለን፤ ከአብ ዘንድ የነበረውንም ለእኛም የተገለጠውን የዘላለምን ሕይወት እናወራለን» ይላል፤ 1ዮሐ. 1፡3።

ይህ ሕይወት ከሁሉም በፊት የነበረው የአብ ቃል፤ በጌላም ከድንገል ማርያም ነፍስና ሥጋን ተዋሕዶ የተገለጠው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

«በመጀመሪያው ቃል ነበረ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ... ቃልም ሥጋ ሆነ» ይላል ዮሐ. 1፡14። እርሱ በዘላለም ውስጥ የነበረና ዓለምን የፈጠረ፤ እንዲሁም የዘላለም ሕይወት ነው፤ ይህ ሕይወት ሲነገርና ሲሰበክ የኖረ ነው፤ ዘመኑ ሲፈጸም ግን፤ ለመታየት፤ ለመዳሰስ በቃ፤ እጅግ አስደናቂ ምስጢር ነው። እግዚአብሔር ሰው ሊዳሰስው በሚችል ሁኔታ ተገልጧል። ከዘላለም

ያሰበውን የርሱን ደጋም ለሰው በመስጠት፤ ሞትን በመሸር፤ በግልጥ ታይቷል። ሐዋርያው ጳውሎስም ይህን ሲመሰክር፡-

«ያዳነን፤ በቅዱስም አጠራር የጠራን እግዚአብሔር ነውና ፤ ይህም ደጋ ከዘላለም ዘመናት በፊት በክርስቶስ ኢየሱስ ተሰጠን፤ አሁን ግን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ መገለጥ ታይቷል።» እርሱ ሞትን ሸሯልና እኔ ሰባኪና ሐዋርያ ኢሕዛብንም ለሰተማሪ እንደሆን በተሾምሁበት በወንጌል ሕይወትንና አለመጥፋትን ወደ ብርሃን አውጥቷል። ይላል፤ 2ጢሞ. 1፡9-11።

2.4. ለምን ተገለጠ?

የእግዚአብሔር ቃል ሰው ሆኖ ሊገለጥ የወደደበት ምክንያት ለመታየት ወይም ለመዳሰስ ብሎ ሳይሆን፤ የርሱን ሕይወት ሊያከፍልን በመውደዱ ነው። ሐዋርያት እንዲናገሩ የታዘዙት ይህንን ምስጢር ነው። ሰው የዘላለም ሕይወትን በማግኘት ከሚጠፋው ዓለም እንዲድን ጥሪ አስተላልፈዋል። እግዚአብሔር ሳይገለጥ፤ ሕይወቱን ሊያከፍልን አይችልምን? የሚል ጥያቄ ቢነሣ መልሱ ይቸላል ነው። ነገር ግን የእግዚአብሔርን የዘላለም ሕይወት መካፈል የምንችለው፤ ከእርሱ ጋር ንብረት ስናደርግ ብቻ ነው። ሰው በንጡላት የተበከለ በመሆኑ በኢየሱስ ሥጋ በኩል ካልሆነ ከእግዚአብሔር ጋር ንብረት ማድረግ አይችልም፤ ስለዚህ፤ ሥጋችንንና ነፍሳችንን በመልበስ አማካኝነት ሆነ። ትርጉሙ እግዚአብሔር ከኛ ጋር ማለት ነው። እግዚአብሔርን ለመምሰል የሚያስችለንን ሕይወት ሁሉ ሰጥቶናል፤ «የመለኮቱ ኃይል፤ በገዛ ክብሩና በበንኩ የጠራንን በማወቅ፤ ለሕይወትና እግዚአብሔርን ለመምሰል የሚሆነውን ነገር ሁሉ ስለ ሰጠን... ስለ ከቶ ምንም በዓለም ካለው ጥፋት አምልጣችሁ ከመለኮት ባሕርይ ተካፋዮች በተሰፉ ቃል እንድትሆኑ፤ በእነዚያ ክብርና በንኩ የተከበረና እጅግ ታላቅ የሆነ ተስፋን ሰጠን» የሚለው የጴጥሮስ መልእክት ይህን የሚያረጋግጥ ነው፤ 2ኢጥ. 1፡3-4።

ሐዋርያው ዮሐንስ «የምናወራው የዘላለምን ሕይወት ነው» ብሏል ለምን የዘላለምን ሕይወት እንደሚያወራ ሲያስረዳ ደግሞ፡- «እናንተ ደግሞ ከእኛ ጋር ንብረት እንዲኖራችሁ ያየውንና የሰማዊውን ለእናንተ ደግሞ እናወራለን» ብሏል፤ 1ዮሐ. 1፡3።

በዚህ ቃል መሠረት፤ በኢየሱስ ክርስቶስ የዘላለም ሕይወት ያላቸው ሁሉ፤ ከሥላሴ ጋር ንብረት አላቸው፤ የሥላሴ ንብረት

የሚገኘው የዘላለምን ሕይወት በመከፈል ስለ ሆነ፤ ሰው ይህን ሕይወት እንዲያገኝ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው፤ ይህ ሕይወት የሚገኘው በክርስቶስ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፤ «እግዚአብሔር በምሕረቱ በሰጠው ስለ ሆነ፤ ከወደደን ከትልቅ ፍቅሩ የተነሣ በበደላችን መቃን እንኳ በሆንን ጊዜ ከክርስቶስ ጋር ሕይወትን ሰጠን፤ ሌሊ 2+5።»

አሁን የምንኖርበት ተፈጥሯዊ ሕይወት የሰማይና የምድር ሥርዐት ጭምር እንድ ቀን ይጠፋል። የዘላለም ሕይወት ግን የእግዚአብሔር ሕይወት ስለ ሆነ አይጠፋም፤ ይህን ሕይወት በኢየሱስ ክርስቶስ ያገኙት ሁሉ ከሰማይና ከምድር ጋር ዐብረው አይጠፉም፤ ምክንያቱም ከዘላለማዊው ከሥላሴ ጋር ኅብረት አላቸውና ክርስቶስ ጋር ዐብረው በሕይወት ይኖራሉ።

ሆኖም ወደዚህ ዘላለማዊ ኅብረት ለመግባት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ግዴታ ነው። ይህ የእግዚአብሔር የፍቅር ግብሃ ነው፤ ግንም ሰው ግብሃውን ያለመቀበል መብት አለው፤ ነገር ግን የዘላለም ሕይወት ለግዥ ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ሊኖረው ለይቸልም።

«በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንዲገኝ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ሞትን እንዲሁ ወደኋልና፤ የሐ. 3+16።»

እግዚአብሔር ሰው እንዲጠፋ ለይረዳለንም፤ በመሆኑም ሕይወቱን በልጁ በኩል በመስቀል ላይ ለካፍሏል፤ ይህን ሕይወት መቀበል የእያንዳንዱ ሰው ፈቃድና ውሳኔ ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የጸለየበት ዋና ጉዳይ በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ከሥላሴ ጋር ኅብረት እንዲኖራቸው፤ ለዘላለም እንዳይጠፉና ከቀው እንዳይነካቸው ነው። ይህን ከየሐ. 17+26 እንመልከት።

«ቅዱስ ለባት ሆይ እነዚህ የሰጠኸኝን እንደኛ እንድ እንዲሆኑ በሰምህ ጠብቃቸው ... ሁሉም እንድ ይሆኑ ዘንድ ከቃላቸው የተነሣ በእኔ በሰሚያምን ደግሞ እንዲ በሰዘዚህ ቢቻ አልለምንም፤ አንተ እንደ ላከኸኝ ግላም ያምን ዘንድ፤ አንተ ለባት ሆይ በእኔ እንዳለህ እኔም በአንተ፤ እነርሱ ደግሞ በእኛ እንድ ይሆኑ ዘንድ አለምናለሁ። እኛም እንድ እንደ ሆንን እንድ ይሆኑ ዘንድ፤ እኔም በነርሱ አንተም በእኔ በትሆን በእንድ ፍጹሟን እንዲሆኑ የሰጠኸኝን ከብር እኔ ሰጥቻቸዋለሁ፤ የሐ. 17+ጠ።20-23።» እግዚአብሔር በእኛ በመኖሩ የማይጠፋ ሕይወት

አለን፤ እኛ በእርሱ ሕይወት እንኖራለን። «የዘላለም ሕይወት» የሚለው ቃል «ሁልጊዜ» የሚል ትርጉም ብቻ ያለው ሳይሆን «ቋሚ መኖሪያ» የሚልም ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ በቁላስይስ 3+3 ላይ፤ በክርስቶስ ሕይወታችን እንዴት እንደ ተሰወረ ወይም ከጥፋት እንዳመለጠ ሲናገር «ሞታችኋልና፤ ሕይወታችሁም በእግዚአብሔር ከክርስቶስ ጋር ተሰውኯልና» ይላል።

«አንተ ለባት ሆይ፤ በእኔ እንዳለህ እኔም ባንተ፤ እነርሱ ደግሞ በእኛ እንድ ይሆኑ ዘንድ» እንዳለ ጌታ የዘላለም ሕይወት ሥላሴ በእኛ፤ እኛ በሥላሴ መገኘት ማለት ነው፤ ይህም የተከናወነው በክርስቶስ ነው።

የእንድነታችን መሠረት ሥላሴ ሲሆን፤ እርሱም የዘላለም ሕይወት ነው፤ እኛ በእንድነት ፍጹማን እንድንሆን ተጠርተናል። ይህም እንድነት የሚከናወነው በክርስቶስ ሥጋ በተሰጠን ከብር ምክንያት ነው፤ እግዚአብሔር በእኛ ከብርን ባይሰጠን ሥጋችንን ሊዋሐድና ከእኛ ጋር ኅብረት ሊያደርግ ለይቸልም ነበር።

ዛሬ እኛ በሥላሴ ኅብረት ማለት በቀደመት ለባቶች፤ በነበያት፤ በሐዋርያት፤ በሰማኞች፤ በጸድቃን ነፍሳት፤ እንዲሁም በመላእክት ኅብረት ውስጥ እንኖላለን። ይህንንም ከዕብረውያን መልእክት እንመልከት።

«ነገር ግን ወደ ጽዮን ተራራና ወደ ሕይወት እግዚአብሔር ከተማ ደርሳችኋል፤ ወደ ሰማያዊትም ሊዩሩባሉም፤ በደሴታም ወደተሰበሰበት ወደ አለላት መላእክት፤ በሰማያትም ወደ ተጻፋ ወደ በኩራት ማኅበር፤ የሁሉም ዳኛ ወደሚሆን ወደ እግዚአብሔር፤ ፍጹማን ወደ ሆኑት ወደ ጸድቃን መንፈሶች፤ የዐዲስ ኪዳንም መካከለኛ ወደሚሆን ወደ ኢየሱስ፤ ከአቤልም ደም ይልቅ የሚሻለውን ወደሚናገር ወደ መርጫት ደም ደርሳችኋል፤ ዕብ. 12+22-24።» ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት ኅብረቶች በእግዚአብሔር ላይ የተመሠረቱ በመሆናቸው ለዘላለም የማይፈርሱ ኅብረቶች ናቸው፤ እኛም የእግዚአብሔርን ሕይወት በክርስቶስ በመከፈላችን ወደዚህ ኅብረት ለመድረስ ቻለናል።

25. ስለ ዘላለም ሕይወት የለባች ያባከርነት

«ዘዚላን ሞተ ነሥአ ወአንተላሁ ሕይወተ ወሀበኝ» «የኛን ሞት ወስዶ የርሱን ሕይወት ሰጠን» [ቅዱስ ኤፍሬም ሶርያዊ]

«ወለስተውሐድክ መላእክተ ምስሊ ደቂቀ እጋሊ እመሕያው፤ ወወረቀ ማእከሊሆሙ አሰመ ብከ ኮነ ዕርቅ ወሰላም» ትርጉም «መላእክትንና የሰው ልጆችን እንድ አደረግህ፤ በመካከላቸውም አስታረቅህ፤ ሰላምና ዕርቅ ባንተ ሆኗልና።»

«ወመታንሂ ሐይዉ ሰባ አእመሩከ፤ እሰመ ሕያው ለበሰከ አልባሰ ሞት ወወረድከ ንብ መታን» ወሰባ ነፍሐት ነፋሰ መዐዛ መንፈስከ ላዕሊሆሙ ሐይዉ» ትርጉም «መታን ባወቁህ ጊዜ ሕያዋን ሆኑ፤ እንተ ሕያው የሆንህ የሞትን ልብሰ ለብሰሃልና። ወደ መታንም ወረድህ፤ ነፍሱህ የመንፈስህን መዐዛ በመታን ላይ እፍ ባለችባቸው ጊዜ ሕያዋን ሆኑ» ስምዖን ዐምዳዊ። እንግዲህ የዘላለም ሕይወት ማለት በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ከሥላሴ ያገኘው ሕይወት ማለት እንደ ሆነ እንገነዘባለን።

2.6. የእግዚአብሔር ቀጣጣ

«የእግዚአብሔር ቀጣጣ በርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም»። እግዚአብሔር ቅዱስና እውነተኛ በመሆኑ እውነትና ቅድስና ያለበት ሥራ ደስ የሚያስኘውን ያህል ከፋ ነገር፤ ርኩሰትና ሐሰት የሆነ ነገር ደግሞ አጅግ ያስቆጣዋል። እርሱ ምንጊዜም ትክክል ስለ ሆነ፤ የሐሰትን ሥራ ሊወድና በሆኖ ደስ ሊለው አይችልም። ባሕርዩ ብቻ አይደለም፤ ጠባዩ ከሐሰት ጋር የሚሰማግ አይደለም። ሰው እግዚአብሔርን ለማምለክ ከመወሰኑ በፊት፤ የእግዚአብሔርን ጠባይ ማወቅ አለበት፤ እግዚአብሔር ምክንያት እየፈለገ ሰውን ለመቅጣት የሚያስብ ሳይሆን ጠባዩ ቅዱስና እውነት ስለ ሆነ ንጉሥነትን አጅግ የሚጸየፍ አምላክ ነው። ስለዚህ ከእውነተኛነቱ የተነሣ ይቆጣል።

የሰው ዘር እግዚአብሔር የተቆጣው ዘር ነው። ይህንንም ከመጀመሪያው የሰው ታሪክ ጠባይና እስተሳሰብ ተነሥተን የቀጣጣውን ምክንያት ለመረዳት እንሞክራለን።

«እንደ ሌሎችም ደግሞ ከፍጥረታችን የቀጣጣ ልጆች ነበርን» ይላል፤ ሌጌ 2+3።

2.7. ፍጥረታችን

ፍጥረታችን የተባለው አዳም ነው፤ የመጀመሪያው ዘር እርሱ ነበርና። ንጉሥነት ወደዚህ የመጀመሪያው ዘር በመግባቱ እግዚአብሔር ተቆጣው። በዚህ ምክንያት ከአዳም የተወለደ ሁሉ ተፈጥሮውን እንደ

ወረሰ ሁሉ ንጉሥነትንና ፍርዳንም ወርሷል። አዳም የደረሰበት መካከል፤ የጠባይ መለወጥ፤ በንጉሥነት ጋይል ቀጥጥር ሥር መኖሩ፤ ድካምና ውድቀት የመሳሰሉት ጠባያት ሁሉ ለዘፋ ተላላፊዋል።

«ስለዚህ ምክንያት ንጉሥነት በእንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በንጉሥነትም ሞት፤ እንደዚሁም ሁሉ ንጉሥነትን ስለ አደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ» ይላል፤ ሮሜ 5+15።

2.8. የንጉሥነት አገልግሎት

ንጉሥነት ወደ ፍጥረታችን እንዴት እንደ ገባ ከማየታችን በፊት፤ ሰው[ፍጥረታችን] ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውን ግንኙነት እንመልከት፤ «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ወስዶ ያበጃት ከንድ ይጠብቃትም ከንድ በአድን ገነት እናረው» እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው፤ ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ከፋን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትበላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትጥታለህ።፤ ዘፍ. 2+15-16።

በዚህ ቃል ውስጥ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለውን ቃል ኪዳን እናስተውላለን፤ ሆሴ. 6+7።

ቃል ኪዳን ዘፍ. 2+28-30 ያለው ነው። አዳም የፍጥረት ገዢ ሲሆን፤ እግዚአብሔር ደግሞ የአዳም ገዢ ነበር። እግዚአብሔር ይህን ዓለም ፈጥሮ ዝም ብሎ አልተወደውም። ኅላፊነት ስለሚሰግው ገዢና የእገዛዝን ሥርዐት መሥርቷል። በአዳምና በእግዚአብሔር መካከል ያለው ግንኙነት በዚህ በገዢነትና በተገዢነት መካከል ያለው ቃል ኪዳን ነው።

ዛፋ በሁለቱ መካከል ላለው ቃል ኪዳን ምልክት ነው። አዳምና ሄዋን በገነት ውስጥ ሲኖሩ ማንኛውንም ዛፍ መበላት ይችላሉ። እንዲያው ዛፍ ሲያዩ ግን የእግዚአብሔርን ከብር፤ ገዢነቱን ያያሉ በዚህ ጊዜ አምልኮ ፤ ምሥጋና፤ ሰግደት፤ ያቀርባሉ። ዛፋን ሲበሉ ግን የእግዚአብሔርን ከብር ማቃለላቸው ነበርና እግዚአብሔርን ለማክበር ፈቃደኛ አልነበሩም።

2.9. ንጉሥነት ምንድን ነው?

ንጉሥነት ማለት የሰውን ልብና ሕሊና የሚበክል ሐሳብ ማለት ነው። ከምናየውና ከምንሰማው የተነሣ፤ ሐሳብ ወደ አለምጅቶን ይመጣል በዚህ ጊዜ መንፈሳችንን ተቆጣጥሮ በተግባር በሕይወታችን ይገለጻል። ነገር ግን አለምጅቶን የመጣውን ሐሳብ ከፋ ወይም መልካም መሆኑን የመመርመር ችሎታ አለው። ከፋ ከሆነ «ከሰይጣን የመጣ ነው፤ መልካም ከሆነ ከእግዚአብሔር ነው» ማለት የሚችል አለምር እግዚአብሔር

ሰጥቶናል። ልባችንን ከከፋ መጠበቅ ከቻልን ንግግራችን ልናደርግ እንችልም፤ እግዚአብሔር ግን የምንናገረው እንኳ እውነት ከሆነ ከእግዚአብሔር፤ ከፋ ከሆነ ከሰይጣን የወጣ እንደሚሆን አስተምሮናል፡- "ነገር ግን ቃላችሁ አዋን አዋን ወይም አይደለም አይደለም ይሁን፤ ከነዚህ የወጣ ግን ከከፋው ነው" ብሏል፤ ማቴ. 5፡37። ስለዚህ ንግግራችን ልባችንን የሚበክል ከፋ ሐሳብ ማለት ነው።

ልባችን በንግግራችን ከተበከለ ንግግራችን ጠባይ ይኖረናል የምናስበውና የምንሠራውም ከፋ ይሆናል፤ መጽሐፍ ሐጥብቀህ ልብህን ጠብቅ፤ የሕይወት መውጫ ክርሱ ነውና። ያለው ንግግራችን ልብን ስለሚበክል ነው፤ ምሳ 4፡23። በዚህም ምክንያት ከእግዚአብሔር እንለያለን፤ ከእግዚአብሔር ከተለየን ደግሞ የዘለዓለም ሕይወት ስለማይኖረን የሞትን ነገ ማለት ነው። ይህ ሁሉ ችግር የመጣው ግን ንግግራችን በአንድ ሰው ወደ ዓለም ስለ ነገ ነው።

2.10. ንግግራችንን እንዴት ነገ?

ንግግራችን በመጀመሪያ የገባው ወደ ሄዋን ልብ ነው፤ ይህን የንግግራችን ሐሳብ ወደ ሄዋን እንዲሞራ ያመጣውም በሐሳብ ተሰውሮ የመጣው ሰይጣን ነው። ሄዋንም የእባቡን ሐሳብ ለአዳም እንዲለቀው፤ በዚህ ጊዜ አዳም የሴቲቱን ሐሳብ ተቀበለ። እግዚአብሔር አዳምን «የሚሰቅህን ቃል ሰምተሃልና» በማለት የጸሐፊው በሄዋን የንግግራችን ሐሳብ መቆጣጠሪያን ለመግለጽ ነው፤ ስለዚህ ንግግራችን ከሐዋን ቀጥሎ የገባው ወደ አዳም ነው፤ ዘፍ. 3፡17 ፤ ጠጌም. 2፡14።

ሐሳብም ለሴቲቱ አላት፤ ሞትን አትሞቱም ከእርሷ በበላችሁ ቀን ዓይኖቻችሁ እንዲከፈቱ እንደ እግዚአብሔርም መልካምንና ከፋን የምታውቁ እንደትሆኑ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ነው እንጂ፤ ዘፍ. 3፡4-5 ። በዚህ ቃል ውስጥ

- ሐሳብ፤
- ፕሮግራም፤
- ከሕይወት[እግዚአብሔርን አለማመን]፤
- ትዕቢት፤
- ምኞት፤

...ወዘተ የመሳሰሉት የንግግራችን ሐሳቦች ወደ ሐዋን ገቡ። ሐዋን ሐሳቡን በማመኛ ዛፉን ለትመለከተው፤ የእግዚአብሔርን ክብር ማየት አልቻለችም። በዚህ ፈንታ ሥሥትና መጉምገምት እንዲሞራ ተቆጣጠራት። ከዛፉም በላይ፤ ለሰላም አበላችው።

በዚህ ጊዜ የእግዚአብሔር ሐሳብ ባይሆን፤ የሰይጣን ሐሳብ እንዲሞራቸውን ስለ ነገው፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የእግዚአብሔር ክብር ተወስደባቸው። ሰው ንግግራችን ሲሠራ የመጀመሪያው ውጤት የእግዚአብሔር ክብር ከሕይወቱ መጥላል ነው። «ሁሉም ንግግራችን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጉድሏቸዋል» ተብሎ ተጽፏል ሮሜ 3፡23። ሰው የእግዚአብሔር ክብር ሲጉድላው ባይነት ይሰማዋል፤ ባይነቱም ሰላም ስለማይሰጠው ባይነቱን ለመመላት ሲል ሌላ ብዙ ንግግራችን ይሠራል፤ ንግግራችን ዕረፍት አይሰጥም፤ ሌብነት፤ ሥሥት፤ ፍርሀት፤ ጭንቀት፤ ርካታን ማጣት፤ ዝመት የመሳሰሉት ችግሮች ሰላምን ከማጣትና እረፍትን ካለማግኘት የሚመጡ ናቸው።

አዳምና ሐዋን የእግዚአብሔር ክብር ሲጉድላቸው ወዲያው ባይነት፤ ራቁትነት፤ ፍርሀት፤ ጭንቀት፤ ተስፋ መቀረጥ ተሰማቸው። ከዚህ መጥፎ ስሜት የተነሣ ዛፎችን በመጠጋት፤ ቅጠሎችን በማገልገል ራሳቸውን ከጭንቀት ለመከላከል ሞከሩ፤ ነገር ግን ችግሩ የውስጥ የልብ መበከልና የእግዚአብሔርን ጸጋ ማጣት ስለ ሆነ ነጻነት አልተሰማቸውም። ቅጠሎች በፀሐይ ስለሚደርቁ አስተማማኝ ኑሮን አይመሠርቱም። እግዚአብሔር ግን ከቅጠል የተሻለ ቁርባን በማልበስ ትንሽ ዕረፍት ሰጣቸው፤ ይህም ቢሆን ድሮ የነበራቸውን ጸጋ ስለማይወክልና ንግግራችን ስለማያስወግድ በቂ ነጻነትን አይሰጥም። ነጻነትን ማጣት የንግግራችን ውጤት ነው። ቁርባኑ የሥጋን ኅፍረት ይሸፍናል እንጂ፤ የሐሰናን ኅፍረት አይከድንም፤ ቁርባኑ አዳምና ሐዋን እንዳይተፋፈሩ ያደርጋል እንጂ፤ እግዚአብሔርና አዳም እንዳይተፋፈሩ አያደርግም፤ ቁርባኑ የውስጥን ገመና ሊሸፍን ለሚችለው ለእያሰብ ክርሱቸን ምሳሌ ነበር። እግዚአብሔር ቁርባኑን ቢያለብላቸውም፤ ቀጣውን ግን አላበረደውም።

2.11. እግዚአብሔር ተቋጣ

አዳም ቃል ኪዳንን በማፍረስ በእርሱና በዘኁ ላይ እንዲሁም አዳም በሚገዛው ፍጥረት ላይ እግዚአብሔር ተቋጣ። ሐርሱንም ከገነት አስወጣው፤ እግዚአብሔር አዳምን ከገነት ያሰወጣው፤ ስለ ተቋጣ ነው። አዳም ከገነት ከወጣ በኋላ ልጆች ቢወልድም ከአዳም ተለይተው ወደ ገነት መግባት ግን አይችሉም ነበር። ምክንያቱም የቀጣ ልጆች ስለ ነበሩ ነው።

አዳም ልጆቹን የወለዳቸው ከሞተ በኋላ ማለት ከእግዚአብሔር ከተለየ በኋላ ስለ ሆነ ልጆቹም ሞተው የተወለዱ ናቸው፤ «በወለዱትሁና በንግግራችሁ መታን ነበራችሁ» ይላል፤ ኤፌ. 2፡1። ፍጥረቱን ወርሰው

አንድ ተወላጁ ሁሉ ጠባቂ፤ ገጠላቱን አእምሮውን፤ እርግግነትን፤ አስተሳሰቡንም በመውረስ ነው የተወለዱት። ስለዚህ እኛም ከፍጥረታችን የተሣጣ ልጆች ነበርን፤ አፈ 2፡3።

2.12. የቅጣጡ ቃል

በሦስቱም ግለት በእባቡ፤ በሴቲቱና በወንዱ ድርጊት ምክንያት የፍርድ ቃል ተነግሯል።

ለምሳሌ፤ «በእንተና በሴቲቱ በዘርህና በዘርዋ መካከል ጠላትን አደርጋለሁ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል፤ እንተም ሰኩናውን ትቀጠቅጣለህ።»

ሰኩናን መቀጥቀጥ የፍርድ ቃል ነው። ሰይጣን በኢየሱስ ክርስቶስና በተከታዮቹ ላይ የሚያመጣውን መከራ ያመለክታል። ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን በላዳም ላይ የተላለፈውን የፍርድ ቃል አራሱ በመሸከም መከራ ተቀበሏል፤ ተከታዮቹም ይህ መከራ እንደሚገጥማቸው አስቀድሞ አስተምሯል።

«እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል» የሚለው ቃል ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ከመከራው በኋላ በመስቀሉ ገደል በሰይጣን ላይ የሚቀዳጀውን ድል የሚያመለክት ነው። በሴቲቱ ዘር በኢየሱስ ክርስቶስና በሰይጣን መካከል ትልቅ ጠላትነት አለ። ጠላትነቱ በክርስቶስ ልጆችና በሰይጣን የግብር ልጆች መካከል ዛሬም የሚቀጥል ነው። በሰይጣን ልጆችና በክርስቶስ ልጆች መካከል ፈጽሞ ዕርቅና ሰላም ሊኖር አይችልም፤ ሆኖም ግን እሸናፈዎቹ መስቀሉን ተሸክመው በኢየሱስ ስም የሚዋጉ ልጆች ብቻ ናቸው። ሰይጣን አራሱ የሚቀጠቀጠው በኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል [ጥትና ትንሣኤ] ነው።

«የሴቲቱን ቃል ስምተሃልና ምድር ካንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን»፤ ዘፍ. 3፡15 ፤17። የሚለትና ሌሎችም የርግግነት ቃላት ምድር የሰላምና የደስታ ስፍራ እንዳትሆን አድርጓታል፤ የተለያዩ ተፈጥሯዊ ጥፋቶችና ሰው ሠራሽ ውድቀቶች በዚህ ርግግነት የመጡ ናቸው። ወደ ፊት በክርስቶስ የጻጉት ሕይወት ምድር ላይ ከተጠናቀቀ በኋላ፤ ዐዲስ ሰማይና ዐዲስ ምድር እንዲሁም ዐዲስ ሥርዐት ይተካል። ያቺ ዐዲስ ምድርና ዐዲስ ሰማይ ጽድቅና ሰላም ያለባት ከርግግነት ነጻ የሆነች የዘላለምን ሕይወት የተካፈሉ የክርስቲያኖች መኖሪያ ናት።

«ሰማያት ተቃጥለው ይቀልጣሉ፤ የሰማይም ፍጥረት በትልቅ ትኩላት ይፈታል፤ ነገር ግን ጽድቅ የሚኖርባትን ዐዲስ ሰማይና ዐዲስ ምድር እንደ ተስፋ ቃሉ እንጠብቃለን» ይላል፤ 2ጴጥ. 3፡13።

2.13. ገጠላት በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ይታያል?

ገጠላት በእግዚአብሔር ፊት ሲታይ የእግዚአብሔርን ክብር እና ቅድስና የሚነካ ወንጀል ነው። ገጠላት የሚባለው ደግሞ ድርጊት ብቻ አይደለም ጠባይ ወይም ዐመል ነው። የልባችን ሁኔታ፤ አስተሳሰባችን፤ ዝንባሌአችን፤ ዐቋማችን በእግዚአብሔር ፊት ይታያል። እግዚአብሔር የሚመለከተው የልብን ሁኔታ ነውና ውስጣችንን ይመረምራል፤ የገጠላት ዝንባሌ ያለው ልብ ጽድቅን ሊሠራ ስለማይችል ርኩሳት ሁሉ ከዚያ ይወጣል። «ከገጠላተኞች ገጠላት ይወጣል» ተብሎ ተጽፏል፤ 1ዮሐ. 24፡13።

2.14. የሰው ልብ በእግዚአብሔር ፊት ምን ይመስላል?

ሰው የሰይጣንን ሐሳብና ፈቃድ ካደረገ በኋላ ሐሳቡ [ልቡ] ተበላሽቷል። እግዚአብሔር ሲመለከተውም ይህን ይመስላል፤ «እግዚአብሔርም የሰው ከፋት በምድር ላይ እንደ በዛ የልቡ ሐሳብ ምኞትም ሁልጊዜ ፈጽሞ ከፋ እንደ ሆነ አየ»፤ ዘፍ. 6፡5።

- የሰው ከፋት
- የልቡ ሐሳብ ምኞትም
- ሁልጊዜ
- ፈጽሞ
- ከፋ እንደ ሆነ አየ፤ የሚለትን ቃላት በጸጥታ ስናስተውል ገጠላት የልብ ሁኔታን፤ የልብን ዐቋምና ሐሳብ የሚያመለክት ነው። ገጠላት የሚባለው የሰው ከፋት ነው፤ እንደን ሰው የገጠላት ወይም የጽድቅ ዐቋም ያለው መሆኑ የሚታወቀው ሁልጊዜ ከሚመኘው፤ ከሚያስበውና ከሚያደርገው በማየት ነው። እግዚአብሔር የሚመለከተው ዐቋምን፤ ጠባይንና ዐመልን እንጂ በሰሕተት የተደረገን ድርጊት ብቻ አይደለም።

«ምድርም በእግዚአብሔር ፊት ተበላሽቶ ምድርም ግፍን ተሞላች። እግዚአብሔርም ምድርን አየ። እነሆም ተበላሽቶ፤ ሥጋን የለበሰ ሁሉ በምድር ላይ መገዳገን አበላሸቶ ነበርና» ይላል፤ ዘፍ. 6፡11። በዚህ ቃል ውስጥ ደግሞ

- «በእግዚአብሔር ፊት
- ተበላሽቶ፤
- ግፍን ተሞላች፤
- ሥጋን የለበሰ ሁሉ

- መንገዱን አበላሽቶ ነበር። የሚሉትን ቃላት ስናስተውል ደግሞ ንግግራት፣ መንገድ ወይም የላኗር ሁኔታ፣ የተበላሸ ሥርዐት፣ ግፍ፣ ሥጋዊነት መሆኑን እንገነዘባለን። ብልሽት ሁልጊዜ ለሰው አይታይም፤ ሥጋን የለበሰ ሁሉ ስለ ተበላሽ አንኳን የሌላውን የራሱንም ብልሽት ማየት አይችልም፤ እንዲያውም የሌላውን ብልሽት እየተመለከተ ለመፍረድ ቢሞክርም በእግዚአብሔር ፊት ግን ሥጋን የለበሰ ሁሉ የተበላሽ ነው። በእነዚህ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ታይቶ ይጻፍል እንጂ ሰው ሰውን መጻፍት አይችልም።

«የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኩለኛ እጅግም ከፋ ነው ማንስ ያውቀዋል? እኔ እግዚአብሔር ለሰው ሁሉ እንደ መንገዱ፣ እንደ ሥራው ፍሬ አሰጥ ዘንድ ልብን እመረምራለሁ። ከላሊትንም እፈትናለሁ።» ሌ. 17፡9-10። በዚህ ቃል ውስጥ

- «የሰው ልብ
- ከሁሉ ይልቅ ተንኩለኛ
- እጅግም ከፋ ነው
- ማንስ ያውቀዋል?
- እንደ ሥራው ፍሬ አሰጥ ዘንድ
- ለሰው ሁሉ እንደ መንገዱ
- ልብን እመረምራለሁ» የሚሉትን ቃላት ስናስተውል ፣ የሰው ልብ

በእግዚአብሔር አይታ መሠረት የሚለካ ነው፤ ከሰው አይታ ውጭ የሆነ የጠለቀ ቢሆንም፤ ከእግዚአብሔር ዐይን ግን የማይሰወር ነው።

«እኛን በሚቆጣጠር በእርሱ ዐይኖች ፊት ሁሉ ነገር የተራቁተና የተገለጠ ነው እንጂ፤ በእርሱ ፊት የተሰወረ ፍጥረት የለም» ይላል፤ ዕብ. 4፡13። ልብ በእግዚአብሔር አይታ እጅግ ተንኩለኛ፤ ፈጽሞ ከፋ መሆኑ የታወቀ ነው፤ በውስጡም ሰውን በሚያረክስ ነገር የተሞላ ነው። እምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ በልብ ውስጥ ያሉትን ነገሮች እንዲህ ዘርዘሯቸዋል።

«ከውስጥ ከሰው ልብ የሚወጣ ከፋ ሐሳብ፣ ዝመት፣ መሰረቅ፣ መግደል፣ ምንዝርና፣ መጉምጃት፣ ከፋት፣ ተንኩል፣ መዳራት፣ ምቀንነት፣ ስድብ፣ ትዕቢት፣ ሰንፍና ናቸው። ይህ ከፋው ሁሉ ከውስጥ ይወጣል፤ ሰውንም ያረክሰዋል።» ማር. 7፡20-23። እነዚህ ነገሮች ከውስጥ ሲወጡ ቤተ ሰብን፣ አካባቢን፣ መንደርን፣ ሀገርን ይበክላሉ፤ ግለሰብን፣ ባለሥልጣንን፣ ሽማግሌንም ያረክሳሉ።

በዚህ የንግግራትና ጠባይ ምክንያት የእግዚአብሔር ቀጣ በዐመፀኛው የሰው ዘር ላይ ተገልጧል፤ ዘፍ 7፡1-14፤ ዛሬም በኢየሱስ ክርስቶስ ባላመኑና ከንግግራቸው ነጻ ባልወጡ ሰዎች ላይ የእግዚአብሔር ቀጣ ያለባቸው መሆኑ የታወቀ ነው።

«በልጁ የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቀጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም» ተብሎ ተጽፏል፤ ዮሐ. 3፡36። ይህ ቀጣ ከጥንት ጀምሮ በሰው ዘር ላይ የነበረና ዛሬም ባላመኑት ላይ ያለ ሲሆን ክርስቶስ ዳግም ሲገለጥ ወደ ፊት ይታያል።

«እውነትን በዐመፃ በሚከለክሉ ሰዎች በንግግራትና ታቸውና በዐመፃቸው ሁሉ ላይ የእግዚአብሔር ቀጣ ከሰማይ ይገለጣልና።» ሮሜ 1፡18፤ ዮሐ. 10፡42-43። ማንኛውም ሰው የእግዚአብሔር ቀጣ በርሱ ላይ ከመገለጡ በፊት ዛሬውኑ ንስሐ ገብቶ የንግግራት ስርዓትን ማግኘት አለበት።

2.15. የሰው ጽድቅ በእግዚአብሔር ፊት ሲታይ

ጽድቅ ማለት በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ማግኘት ወይም እግዚአብሔር ደስ የሚሰኝበት ትክክል የሆነ ኑሮ ማለት ሲሆን፤ ጽድቅ ማለት ደግሞ በእግዚአብሔር ሕግ ፊት ምንም ነውር የሌለበት ሰው፤ እድርግ የተባለውንም ጠንቅቆ የፈጸመ ማለት ነው።

ንግግራት የሕይወት ዐቋም እንደ ሆነ ሁሉ ጽድቅም እንዲሁ የሕይወት ዐቋም ነው። ጽድቅም በእግዚአብሔር ዐይን ብቻ የሚመዘን፤ ከሰው አይታና አመለካከት ውጭ የሆነ የሕይወት ምስጢር ነው።

ሰዎች ምንም እንኳ ትክክለኛውን ሥራ ቢሠሩም፤ ልባቸው ከፋ በመሆኑ ጽድቃቸው እንደ መርገም ጨርቅ ይቈጠራል፤ ኢሳ. 64፡6። በእነዚህ፤ በእግዚአብሔር ፊት ነውር የሌለበት ጽድቅ አልተገኘም፤ ይህ ማለት ፍጹም የሆነ በእግዚአብሔር የጽድቅ መስፈርት ልክ የሚመዘንና እግዚአብሔር ደስ የሚሰኝበት ሰው የለም ማለት ነው እንጂ፤ መልካም የሠራ ሰው የለም ማለት ግን አይደለም። የሚከተሉትን ጥቅሶች እናስተውል።

«ጽድቅ የለም፤ እንድስ እንኳ አስተዋይም የለም፤ እግዚአብሔርን የሚፈልግ የለም፤ ሁሉ ተሳስተዋል፤ በእንድነትም የማይጠቅሙ ሆነዋል፤ ቸርነት የሚያደርግ የለም፤ እንድ ስንኳ የለም፤ ሮሜ 3፡11-12። እንድ ስንኳ የለም፤

- ሁሉ ተሳስተዋል፤ የሚሉት ቃላት የሰው ሁሉን ተና በግጥሙ የተበከለ ከመሆኑ የተነሣ፤ ወደ ጽድቅ ያዘነበለ አለመሆኑን፤ መልካም ቢያደርግም እግዚአብሔርን በሚያረካ መልኩ ሊያደርግ አለመቻሉን የሚያመለክቱ ናቸው።

«ንጹሕ ይሆን ዘንድ ሰው ምንድን ነው? ጽድቅ ይሆን ዘንድ ከሴት የተወለደ ምንድን ነው? እነሆ፤ በቅዱሳኑስ እንኳ አይታመንም፤ ሰማያትም በፊቱ ንጹሐን አይደሉም፤ ይልቅንስ አስጸያፊና የረከበ፤ ግጥሙንም እንደ ውሃ የሚጠጣ ሰው ምንኛ ያንሰ።» ሊዮ. 15፡14-16።

ሰው [ከሴት የተወለደ] በሥራው ጽድቅ ይሆን ዘንድ አይችልም፤ ምክንያቱም ሥራው ትክክል ቢሆንም እንኳ፤ ያለ ቅድስና የተደረገ በመሆኑ ዋናውን የእግዚአብሔርን ባሕርይ ቅድስናን ማለክል ያላደረገ ነው። «እግዚአብሔር ዐቋማዊ ጠባያችንን እንጂ አደራረጋችንን አይመለከትም» ብለናል።

«ንጹሕ ይሆን ዘንድ ሰው ምንድን ነው?» እንደ ተባለ ምንም ነገር ለእግዚአብሔር ከመሥራታችን በፊት፤ በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆነን መገኘት አለብን። በብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዐት ዘመን እንድ መሥዋዕት በእግዚአብሔር ፊት ቀርቦ ከመቃጠሉ በፊት ንጽሕናው መመርመር እንዳለበት መሴ ታዝዟል፤ ዘሌ 1፡3። ይህም ምንም ያህል ታላላቅ ወደፊትና በግ ቢቃጠል ንጹሕ ካልሆነ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት የለውም። እግዚአብሔር የቅድስናን ዐቋም የሚመለከት አምላክ እንጂ ብዙ ማድረግንና ሥርዐት ማሳመርን አይመለከትም። በዚህ የእግዚአብሔር ቅዱስ ባሕርይ መሠረት ሰው ብዙ ቅድስና የጐደለው ነው። እግዚአብሔር ብዙ ቅዱሳን ቢኖሩትም፤ በእነርሱም የማይታመን መሆኑን ተናግሯል። «በቅዱሳኑስ እንኳ አይታመንም» እንደ ተባለ።

«ልዩነት የለምና ሁሉ ግጥሙን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጐድሏቸዋል።» ሮሜ 3፡23።

በእግዚአብሔር የጽድቅ ሚዛን መሠረት፤ በሕዝብና በእሕዛብ በጠቅላላው በሰው ዘር ውስጥ ልዩነት የለም። ልዩነቱ የሚታየው በሰው የጽድቅ መስፈርት ነው። በሰው አይታ እንዲሁ ሰው ከሌላው የተሻለ መሆኑ ግልጽ ነው፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ምንም ልዩነት ሳይኖር፤ ሁሉም ክብር የጐደለው ነው። ሰው «ጽድቅንና ግጥሙን» በማመዛዘን ይበይናል። እግዚአብሔር ግን «ጽድቅን» ብቻ ይመዝናል እንጂ ግጥሙንና ጽድቅን በጋራ አይመዝንም፤ ይህን አባባል ግልጽ ለማድረግ «ግጥሙን

የሠራ መልካም በመሥራት ማካካስ አለበት» አይልም። ግጥሙን «ግጥሙን» ስለ ሆነ መቀጣት አለበት፤ ግጥሙን ተካው መሞት አለበት፤ የግጥሙን ደመወዝ ሞት እንጂ መልካም መሥራት አይደለም። ጽድቅን ሲሠራ የኖረ ሰው አንድ ቀን ግጥሙን ቢሠራ በቀደመው ጽድቁ ከሞት ሊያመልጥ አይችልም። ይህም የሆነው በእግዚአብሔር ፊት ግጥሙን በግጥሙነቱ ብቻ ስለሚታይ ነው። ጽድቅም በጽድቅነቱ ብቻ ይታያል እንጂ ከግጥሙን ጋር አይመዘንም።

«ጽድቁ ግን ከጽድቁ ቢመለስ፤ ግጥሙንም ቢሠራ፤ ግጥሙን ተካውም እንደሚያደርገው ርኩሰትን ሁሉ ቢያደርግ በሕይወት ይኖራልን? የሠራት ጽድቅ ሁሉ አትታሰብለትም ባደረገው ዐመፅና በሠራት ግጥሙን በዚያች ይሞታል» ይላል፤ ሕዝ. 18፡24።

ጽድቅን ግጥሙን እንዲሠሩ አልተፈቀደላቸውም፤ እግዚአብሔር ንጹሕ ዳኛ ስለ ሆነ፤ የጽድቅን ወንጀል ሳይቀጣ ሊያልፍ አይችልም፤ «አነርሱ ጽድቅን ስለ ሆኑ ግጥሙን ቢሠሩም ምንም አይደለም» የሚል አምላክ አይደለም።

በዚህ የእግዚአብሔር ትክክለኛ ፍርድ ምክንያት ሰው ሁሉ ግጥሙን ስለ ሆነ በራሱ ሊጸድቅ የማይችል ክብር የጐደለው ሆኖ ተገኝቷል።

2.16. ታዲያ ሰው እንዴት ሊድን ይችላል?

ሰው ሊድን የሚችለው ነውር ባልተገኘበት፤ ፍጹምና ጽድቅ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስና በማዳን ሥራው ብቻ ነው። «በእርሱ ሥራ ሁላችን በእንድ መንፈስ ወደ አብ መግባት አለንና»፤ ኤፌ. 2፡18። ስለሴቲቱ ዘር ለማጥናት ለአብርሃምና ለዘሩ የተነገረውን የተስፋ ቃል ከዚህ ቀጥለን እንመርምር፡-

2.17. ለአብርሃምና ለዘሩ የተነገረው የተስፋ ቃል

ከሴት የሚወለደውና አባቡን የሚቀጠቅጠው ዘር በአብርሃም በኩል እንደሚመጣ፤ አስቀድሞ የምሥራቹ ሆኖ ተነግሮ ነበር። የምሥራቹ ቃል «የምድር አሕዛብ ሁሉ በዘርህ ይባረካሉ»፤ (ዘፍ. 12፡3፤22፡18) የሚለው ቃል ሲሆን ሐዋርያው ጳውሎስ ደግሞ «ለአብርሃምና ለዘሩም የተስፋው ቃል ተነገረ» በማለት ያስታውሳል፤ ገላ. 3፡15-20።

ይህ የተሰፋ ቃል የሰዎችን ቅድመ ሁኔታ ሳይጠይቅ በራሱ በእግዚአብሔር ፈቃድ የተሰጠ ዚዳን ሲሆን፤ ነጻ የእግዚአብሔር የጸጋ ሰጦታ ነው። አሕዛብ በእምነት በረከትን የሚያገኙበት ቅድመ ሁኔታ የሌለው ቃል ዚዳን ነው።

መሴ በተራራው ላይ እግዚአብሔርን «ሰምህ ማን ነው?» ሲል በጠየቀው ጊዜ «የአባቶቻችሁ የአብርሃም፤ የይሱሐቅ፤ የያዕቆብም እምላክ እግዚአብሔር ወደ እናንተ ላከኝ፤ ይህ ለዘላለሙ ስሜ ነው እስከ ልጅ ልጅም ድረስ መታሰቢያዬ ይህ ነው። አለው፤ ዘፀ. 3፡15። መጽሐፍ ቅዱስን ስናነብ እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ «የአብርሃም፤ የይሱሐቅ፤ የያዕቆብ እምላክ» ተብሎ ይጠራል፤ ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ? ከሦስቱ አባቶች በፊት ሌሎች እግዚአብሔርን ያመለኩ ሰዎች እንደ ነበሩ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ነገር ግን ስሙ በአነርሱ አልተጠራም። ለምሳሌ አቤል፤ ኖን፤ ሄኖክ የታወቁ የእግዚአብሔር ሰዎች ናቸው፤ የእግዚአብሔር ስም ግን በነርሱ አልተጠራም «ለምን?» የሚለውን ስንመረምር፤ እግዚአብሔር ስሙ የተጠራው በሚያመልኩት ሰዎች ሳይሆን የተሰፋውን ቃል በተቀበሉ ሰዎች መሆኑን አንገነዘባለን።

እግዚአብሔር ስሙ የተጠራው በዓለም ሊያደርግ ያሰበውን ለጀንዳ በተሸከመ ሰዎች ነው፤ ይህንንም እንደሚከተለው እንመልከት፡- ለአብርሃም የተነገረው የተሰፋ ቃል፡-

«ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፤ አባርክሃለሁ፤ ስምህንም አክብረዋለሁ፤ ለበረከትም ሁን፤ የሚባርኩህንም አባርክሃለሁ፤ የሚረግሙህንም አረግማለሁ፤ የምድር ነገዶችም ሁሉ በአንተ ይባረካሉ»፤ ዘፍ. 12፤ 2-3።

«በእውነት በረከትን አባርክሃለሁ፤ ዘርህንም እንደ ሰማይ ከዋክብትና በባሕር ዳር እንዳለ አሸዋ አበዛዋለሁ፤ ዘርህም የጠላቶችን ደጅ ይወርሳል፤ የምድር አሕዛብ ሁሉም በዘርህ ይባረካሉ፤ ቃሌን ለምትሃልና»፤ ዘፍ. 22፤ 17-18

አብርሃም የተጠራው በእግዚአብሔር ከተባረከ በኋላ ለበረከት እንዲሆን ነው፤ ዘፍ. የማይቋጠር ነው፤ ዘፍ. ጠላቶቹን የሚያሸንፍ ባለ ድል ነው፤ ዘፍ. የምድር አሕዛብን ሁሉ የሚባርክ ነው፤ ስለዚህ እግዚአብሔር በአብርሃም በኩል ሊሠራው ባቀደውና በሰጠው የተሰፋ ቃል መሠረት «የአብርሃም እምላክ» ተብሎ ይጠራል፤ የተሰፋው ቃል የበረከት ነው ግን ይህ ዚዳን ከአብርሃም ለተወለዱ ሁሉ የተሰጠ ሳይሆን፤ ለአንዱ ዘር ብቻ ለክርስቶስ ነው።

«ለአብርሃም እና ለዘሩ የተሰፋው ቃል ተነገረ። ስለ ብዙዎች እንደሚነገር፡- ለዘርዎ አይልም፤ ስለ አንድ እንደሚነገር ግን ለዘርህም ይላል፤ እርሱም ከክርስቶስ ነው ይላል፤ ገላ. 3፡16።

2.18. የተሰፋው ቃል ለይሱሐቅ ተነገረ

አብርሃም ከይሱሐቅ በፊት አስማኤልን ከባሪያይቱ መውለዱ የታወቀ ነው፤ ሌሎችን ሰድስት ልጆችንም ኬጡራ ከምትባለው ሚስቱ ወልዷል፤ ዘፍ. 25፤ 1-6። የአሕዛብ እናት እንደምትሆን የተነገረለት ሣራ በመሆኗ ኬጡራ እና አጋር በኪዳን ውስጥ አልገቡም።

«እግዚአብሔርም አብርሃምን አለው፤ የሚስትህን የሦራን ስም ሦራ ብለህ አትጥራ፤ ስምዋ ሣራ ይሆናል እንጂ። አባርክታለሁ፤ ደግሞም ከእርስዋ ልጅ አስጥሃለሁ፤ አባርክትማለሁ፤ የአሕዛብም እናት ትሆናለች፤ የአሕዛብ ነገሥታት ከእርስዋ ይወጣሉ»፤ ዘፍ. 17፤ 15-16።

አብርሃም ስለ ሣራ ሲነገረው ሣቀ፤ የሣቀበት ምክንያት ሣራ የዘጠና ዓመት፤ እርሱ የመቶ ዓመት ዕድሜ ሸማግሌና ባልቴት በመሆናቸው ነው፤ ስለዚህ «አስማኤል በፊትህ ቢኖር በወደድሁ ነበር» በማለት ቃል ኪዳንን ከአስማኤል ጋር እንዲያደርግለት ለመሆኑ ዘፍ. 17፤ 18። እግዚአብሔር ግን ወደ ፊት በእምነት ከሞት ተነሥተው በሕይወት የሚኖሩትን ብዙ አሕዛብ ስለ ተመለከተ ከሞተው የአብርሃምና የሣራ ሰውነት ከሚመጣው ከይሱሐቅ ጋር ቃል ኪዳንን ማድረግ ረለገ፤ አብርሃምም ምንም ሰውነቱ እንደ ሞዉት ቢሆንም እግዚአብሔር ከሞተ ነገር ሕይወትን ሊያመጣ እንደሚችል ለመሆኑ እምነቱም ጽድቅ ሆኖ ተቋጠረለት፤ ዘፍ. 15፤ 16።

ይህ ምስጢር በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ብዙ አሕዛብን ወደ ሕይወት እንደሚያመጣ፤ በእምነት ጽድቅ እንደሚገኝ የሚገልጥ ነው። አስማኤል በሥጋ ፈቃድ የተወለደ ሲሆን፤ ይሱሐቅ ግን በእምነት የተወለደ ነው፤ አሕዛብ በእምነት ከእግዚአብሔር ዳግም እንደሚወለዱ የሚያመለክት ነው።

አብርሃም ስለ አስማኤል እንደ ለመነው አልሆነለትም፤ አስማኤልን በሥጋዊ በረከት እንደሚባርክው፤ ታላቅ ሕዝብም እንደሚሆን ሲነገረው፤ ቃል ኪዳንን ግን በእምነት ከሚወለደው ከይሱሐቅ ጋር እንደሚያደርግ ነገረው፤

«ስለ አስማኤልም ስምዬሃለሁ እነሆ ባርኬዋለሁ፤ ፍሬምንም አደርገዋለሁ፤ ለጅግም አበዛዋለሁ፤ ዐሥራ ሁለት አለቆችንም ይወልዳል፤

ታላቅ ሕዝብም እንዲሆን አደርገዋለሁ። ቃል ኪዳን ግን በሚመጣው ዓመት በዚህ ጊዜ ሣራ ከምትወልድልህ ከይስሐቅ ጋር አቆማለሁ። ዘፍ. 17፥20።

ለምን? ይህ ሆነ ብለን ብናስተውል፤ እስማኤል እግዚአብሔርን የሚያመልክ፤ በስምንተኛው ቀን የተገረዘ፤ የአብርሃም የመጀመሪያ ልጅ ነው፤ ነገር ግን፤ እንደ ሥጋ ፈቃድ በመወለዱ፤ ወደ ፊት በእምነት ለሚወለዱት አሕዛብ አባት መሆን አይችልም፤ ስለዚህ የተስፋው ቃል አልተነገረውምና እግዚአብሔር «የእስማኤል እምላክ» ተብሎ ስሙ አልተጠራም። ይስሐቅ ግን ከሞተው የአብርሃም ሰውነትና የሣራ ማሕፀን በእምነት በመወለዱ ወደ ፊት በእምነት ለሚወለዱት ሁሉ አባት መሆን ይችላል።

«ስለዚህ ከሕግ ብቻ ሳይሆን፤ ከአብርሃም እምነት ደግሞ ለሆነ ለዘሩ ሁሉ የተስፋው ቃል እንዲጸና እንደ ጸጋ ይሆን ዘንድ በእምነት ነው፤ እርሱም፡- «ለብዙ አሕዛብ አባት አደረግሁህ» ተብሎ እንደ ተጻፈ፤ ለሙታን ሕይወት በሚሰጥ፤ የሌለውንም እንዳለ አድርጎ በሚጠራ፤ ባመነበት በእምላክ ፊት የሁላችን አባት ነው። ዘርህ እንዲሁ ሊሆን ነው፤ እንደ ተባለ፤ ተስፋ ባልሆነው ጊዜ የብዙ አሕዛብ አባት እንዲሆን ተስፋ ይዞ አመነ። የመቶ ዓመትም ሽማግሌ ስለ ሆነ እንደ ምውት የሆነውን የራሱን ሥጋና የሣራ ማሕፀን ምውት መሆኑን በእምነቱ ሳይደክም ተመለከተ፤ ለእግዚአብሔርም ከብር እየሰጠ፤ የሰጠውንም ተስፋ ደግሞ ሲፈጽም እንዲችል አጥብቆ አየተረዳ፤ በእምነት በረታ እንጂ በአለማመን ምክንያት በእግዚአብሔር ተስፋ ቃል አልተጠራጠረም። ይላል፤ ሮሜ 4፥17-21።

እንዲሁም ይስሐቅ ካደገ በኋላ ለአብርሃም የተነገረው የተስፋ ቃል ተነገረው፤ ዓለም የሚድንበት ዘር በርሱ በኩል እንደሚመጣ ለአብርሃም የማለውን ለእርሱም ለጸናለት፤ ስለዚህ እግዚአብሔር «የይስሐቅ እምላክ» ተብሎ ተጠራ።

«በዚች ምድር ተቀመጥ፤ ከእንተ ጋርም አሆናለሁ፤ አባርክሃለሁም፤ እነዚህን ምድሮች ሁሉ ለእንተም ለዘርህም እሰጣለሁና፤ ለአባትህ ለአብርሃም የማልሁላትንም መሐላ ለጸናለሁ፤ ዘርህንም እንደ ሰማይ ከዋክብት አበዛለሁ፤ እነዚህንም ምድሮች ሁሉ ለዘርህ እሰጣለሁ፤ የምድርም አሕዛብ ሁሉ በዘርህ ይባረካሉ» ይላል፤ ዘፍ. 26፥3-5።

2.19. የተስፋው ቃል ለየዕቅድ ተነገረ

ይስሐቅ ሁለት ልጆችን ከርብቃ ወለደ፤ ስማቸውም ዔሳውና ያዕቆብ ነው። ዔሳው የመጀመሪያ ልጅ ነው፤ እንደ ሰው አስተሳሰብ ኪዳንን መውረስ ያለበት ዔሳው ነው፤ እግዚአብሔር ግን «ዔሳውን ጠላሁ፤ ያዕቆብን ወደድሁ»፤ ሚል. 1፥2 አለ።

«ጠላሁ» የሚለው ቃል የተስፋው ቃል ለዔሳው አለመሰጠቱን የሚያመለክት እንጂ፤ ጨርሶ መጣሉን የሚያመለክት አይደለም፤ ይህ የሆነበት ምክንያት ከበረከት ይልቅ ለጊዜው ሆዱን መሙላት የሚፈለግ ሰው በመሆኑ ነው፤ ዘፍ. 25፥29-34። በሌላ በኩል እግዚአብሔር በሰው አእምሮ ሳይሆን፤ በራሱ ፈቃድና ምርጫ የሚሠራ ሉዓላዊ እምላክ መሆኑን የሚያስረዳ ነው። ያዕቆብ ተንኩለኛ ነበረ። የሰሙ ትርጓሜም «አስናካይ» ማለት ነው። ነገር ግን በረከትን አጥብቆ የሚፈልግ ሰው ነበር፤ ሆኖም የእግዚአብሔር ምርጫ እንደ ተጠበቀ ሆኖ ለአብርሃምና ለይስሐቅ የተነገረው የተስፋ ቃል ለእርሱ ተነገረ።

«የዕቅድም ከቤርሳቤህ ወጥቶ ወደ ካራን ሄደ፤ ወደ እንድ ሰፍራም ደረሰ፤ ፀሓይም ጠልቃ ነበርና ከዚያ ወደረ፤ በዚያም ሰፍራ ድንጋይ እነሣ፤ ከራሱም በታች ተንተርሶ በዚያ ሰፍራ ተኛ። ሕልምም ዐለመ፤ እነሆም መሰላል በምድር ላይ ተተክሎ፤ ራሱም ወደ ሰማይ ደርሶ፤ እነሆም የእግዚአብሔር መላእክት ይወጡበት ይወርዳበት ነበር፤ እነሆም፤ እግዚአብሔር በላይ ቆሞበት ነበር፤ እንዲሁም እሳ፤ የአባትህ የአብርሃም እምላክ የይስሐቅም እምላክ እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ ይህችን አንተ የተኛህባትን ምድር ለአንተም ለዘርህም እሰጣለሁ፤ ዘርህም እንደ ምድር አሸዋ ይሆናል፤ እስከ ምዕራብና እስከ ምሥራቅ፤ እስከ ሰሜንና እስከ ደቡብ ትስፋፋለህ፤ የምድርም አሕዛብ ሁሉ በአንተ በዘርህም ይባረካሉ»፤ ዘፍ. 28፥12-14።

እግዚአብሔር በተስፋው ቃል መሠረት «የያዕቆብ እምላክ ተብሎ ተጠራ፤» የዔሳው እምላክ ግን አልተባለም፤ ምክንያቱም ዔሳው ከርስቶስ የሚመጣበት ዘር ባለመሆኑ ነው። እንጂ፤ እግዚአብሔርን ሳያመልክ ቀርቶ አይደለም።

ይህ የተስፋ ቃል ለሦስቱ አባቶች ማለት ለአብርሃም፤ ለይስሐቅ፤ ለያዕቆብ ከተነገረ በኋላ፤ ለማንም አልተነገረም፤ በመጨረሻ ግን፤ ለዳዊት ተነግሮታል። በዚህ መሠረት እግዚአብሔር «የአብርሃም፤ የይስሐቅ የያዕቆብ እምላክ» ይባላል፤ ነገር ግን ዐሥራ ሁለቱ የያዕቆብ

ዘርቶ ይህን ተስፋ በመያዝና በመማር ለልጆቻቸውም በመግዣ ጥሩ በጥሩ በባርነት ሲጥሩም፤ ይህን የተስፋ ቃል አልረሱትም ነበር። ለምሳሌ ሙሴ ከወገኖቹ ጋር ስለ ከርሱቶስ መከራ መቀበልን መርጠ፤ በእያንዳንዱ ፈርዖንን «እምቤ» ያለበት ምክንያት ይህን የተስፋ ቃል በማመኑ ነው፤ ዕብ. 11፡23-27።

230. ይህ ዘር ጌታችንን ሊያስብ ከርሱቶስ ነው

በዘመኑ ፍጻሜ ከቅድስት ድንግል ማርያም ያለ ዘርዐ ብላሲ የተወለደው፤ ለምሳሌችን ሊያስብ ከርሱቶስ ለአብርሃም የተነገረለት ዘር ነው። የሚከተሉትን ጥቅሶች እንመልከት፡-

- «በሕይወታቸውም ሁሉ ስለ ሞት ፍርሀት በባርነት ይታሠሩ የነበሩትን ሁሉ ነጻ እንዲያወጣ፤ በሥጋና በደም እንዲሁ ተካፈለ የአብርሃምን ዘር ይገልጻል እንጂ የያዘው የመላእክትን ለይደለም።፤ ዕብ. 2፡15-16።
- «ለአብርሃምና ለዘሩም የተስፋው ቃል ተነገረ። ስለ በዙዎች እንደሚነገር፡- ለዘርቹ ለይልም፤ ስለ አንድ እንደሚነገር ግን፡- ለዘርህም ይላል፤ እርሱም ከርሱቶስ » ነው፤ ገላ. 3፡16።

በሐዚህ ለአብርሃም የተነገረው ማለት «የምድር ነገዶች በዘርህ ይባረካሉ» የሚለው ተስፋ የተፈጸመው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ ገላ. 3፡16-10። ይህን ዘር ጠቅለል አድርገን ስንመለከተው የሚከተለው ነው፡-

- ተስፋው የተነገረለት ዘር[ኢየሱስ ክርስቶስ] በመጽሐፍ ቅዱስ
- የሴቲቱ ዘር እና ጠላቲ፤ ዘፍ. 3፡15፤ ዘፍ. 22፡17።
- የምድር ነገዶች ሁሉ የሚባረኩበት ዘር፤ ዘፍ. 12፡3፤ 22፡18።
- እንደ ሰማይ ከዋክብትና እንደ ምድር አሸዋ የሚበዝ ዘር፤ ዘፍ. 13፡16።
- የእሴደ ዘር፤ ሊሳ. 11፡5 ።
- ተስፋው የተሰጠው ዘር፤ ገላ. 3፡19።
- በኛ ውስጥ የሚኖር ዘር፤ 1ዮሐ. 3፡9።
- የአብርሃም ዘር፤ ዕብ. 2፡16።
- የዳዊት ዘር፤ 1ዜና. 17፡11-13፤ ሊሳ. 9፡7፤ 11፡10፤ ራሊ. 22፡16

231. ሊያስብ ከርሱቶስ እንዴት ነው ያላገኘ?

ኢየሱስ ክርስቶስን አሳኝነት ለመረዳት፤ አግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠውን የመሥዋዕት ሥርዐት በመጠኑ እንመልከት፤ ባብላይ ኪዳን የሰዎችን ንጡላት ለማስተሰረድ በታች መሥዋዕት ሆነው ደም መፍሰስ ነበረበት።

አንድ ንጡላተኛ በጉን ወደ ካህኑ ይዞ ይመጣና፤ በበጉ ላይ አጁን ይዋናል፤ ካህኑ ከጸለየ በኋላ የሰውየውን ንጡላት የተሸከመውን በግ አርዶ በእሳት ያቃጥላል፤ ከዚያ ንጡላተኛው ሰው በበጉ ደም ምክንያት የንጡላትን ስርዐት አግኝቶ በሰላም ይሄዳል፤ ዘሌ. 4፡1-35፤ ያንብቡ። ነውር የሌለበት በግ የሰውየውን ነውር ተሸከሞ፤ የንጡላተኛው ሰው ምትክ ሆኖ፤ የንጡላት ዋጋ ሲሆን፤ በሰውየውና በአግዚአብሔር መካከል ዕርቅና ሰላም ይሆናል፤ ደም ላይፈስ ግን ስርዐት አልነበረምና፤ ዕብ. 9፡22።

ደሙ የሚያስተሰርደበት ምክንያት ከሕይወቱ የተነሣ ነው። «የሥጋ ሕይወት በደሙ ውስጥ ነውና፤ ደሙም ከሕይወቱ የተነሣ ያስተሰርያልና፤ በመሠዋዊው ላይ ለነፍሳችሁ ማስተሰረያ ይህን ዘንድ እኔ ለእናንተ ሰጠሁት።፤ ዘሌ. 17፡11።።

የንጡላት ደመወዝ ሞት በመሆኑ፤ አንድ ሕይወት ያለው ነገር መሞት ነበረበት። ሞት ሁልጊዜ በፍርድ የሚፈጸም ከሆነ፤ ማለት በሕመም ምክንያት ካልሆነ ከደም መፍሰስ ጋር የተያያዘ ነው፤ ደም የሕይወት መኖሪያ ነው፤ ሕይወት የሚኖረው በደም ውስጥ ነው፤ ደም ከፈለሰ ሕይወት መሞቱን ስለሚያመለክት ንጡላት ሕይወትን የሚጠይቅ ፍርድ የሚያስከትል መሆኑን ያስንገነበናል።

በሐዚህ አግዚአብሔር ለሰው ካለው ርገሬጌና ፍቅር የተነሣ በሰዎች ላይ ሊፈጸም ያለው ፍርድ፤ ነውር በሌለባቸው እንስሳት እንዲፈጸም በማድረግ ሰውን ከፍርድ ለድፍታል። ከእንስሳት ደልቆ ሰው ከቡር መሆኑንም ገልጿል። የእንስሳት መሥዋዕት ሰውን የመተካት፤ ለሰው ቢሆን የመሆን ሥርዐት ነበር። ሰው ወደ አግዚአብሔር ሊቀርብ የያለው በእንስሳው ሞት ምክንያት እንጂ፤ በራሱ ሥፊ አለመሆኑን ልብ እንገል። ይህ ሥርዐት ወደ ላብ የምንገባበትን የክርስቶስን ሥፊ ያመለክት ነበር።

232. የእንስሳት መሥዋዕት ንጡላትን ማስወገድ ለሰላምታ

አግዚአብሔር ግን በእንስሳት መሥዋዕት ደስ አላለውም፤ ምክንያቱም የእንስሳት ደም ሥጋን እንጂ ሕሊናን ሊያገጽ አልቻለም። ንጡላትን ማስተሰረድና ንጡላትን ማስወገድ ሁለቱ የተለያዩ ነገሮች ናቸው። ንጡላትን ማስተሰረድ ማለት ንጡላተኛው ሰው ንጡላትን በድርጊት ከገለጠ በኋላ በእንስሳት ደም አማካኝነት «ይቅርታን ማግኘት» ማለት ነው። ንጡላትን ማስወገድ ማለት ግን የንጡላተኝነት ጠባይን